АРАДАЙ ҮҮСХЭЛЭЙ БУЛАГ

СОВЕТ хүнүүд 1966—1970 онуудта арадай ажахые хүгжөөхэ тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектые тон hонирхолтойгоор зүбшэн хэлсэжэ үргэлжэлhөөр. Районуудай [...]йна эдэбхитэдэй, мүн коммунистнуудай, [...]дай суглаануу дээрэ, газетэнүүдэй хуу[...]дта, радиогоор—хаа хаанагүй энэ проек[...]табигдаhан ехэ ехэ зорилгонуудые хайшан hайнаар дүүргэхэб, бии байhан арга болом[...]дыа яажа хүсэдөөр хэрэглэхэб гэhэн тодор[...]ооралдөөн ябажа байна.

[К]ПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй [...] совет хүн бүхэндэ хабаатай. Тиимэ тула [...] хэлсэлгэдэ хабаадахагүй хүн гэжэ үгы. [...]гаа саашадань хүгжөөхэ тухай hанамжа[...]ые хүдэлмэришэд болон колхознигууд, мэр[...]эд болон эрдэмтэд, гэгээрэлэй болон соёл [...]боролой хүдэлмэрилэгшэд оруулна. Холын [...]лнуудые табихатаяа хамта, тэдэнэр пар[...], советскэ болон ажахын органуудай хү[...]идэхи дутуу дундануудые элирүүлнэ, [...]рияти, колхоз, совхозуудай ажалдахи ду[...]нуудые эрид шүүмжэлнэ. Хүн бүхэнэй хэ[...] үгэнь, табиhан дурадхалынь манай ороной [...]икые улам түргөөр хүгжөөхэ, арадай ажа[...]далые hайжаруулха гэhэн гүнзэгы удха-

[...]унистнууд, мүн бухы ажалшад съездын [...]тивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэдээ, [...]хан экономикын асуудалнуудаар хизаарла[...]. Тэдэнэр олониитын-политическэ хүдэл[...]е hайжаруулха, ажалшадые коммунис [...] хүмүүжүүлхэ хэрэгые улам нарижуулха [...] ехэхэн анхаралаа табина. Энэнь пар[...] эрилтэдэ тон зохисотой. Юуб гэхэдэ, табан [...]болбол оломиллион хүнэй хэрэг. Олониитын ухаан бодолой болбосоронги байха бүринь, ажалшадай эдэбхи үүсхэлэй билтарма ехэ байха бүринь—табан жэлэй түсэб амжалтатайгаар дүүргэгдэхэ.

Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэ үе соо арадай үүсхэл, дүй дүршэлэй ёhотой булаг билтарба. Ажалшадай хэлэhэн үнэтэй, hонирхолтой дурадхалнуудые хуу баран дэмжэхэ, олониитын эдэбхиие бүри хүгжөөхэ, арадай дүй дүршэлые сүм хамтадхаха хэрэгтэ пэбтэрүүлхэ гэhэн тон шухала зорилго мүнөө партийна, советскэ, ажахын органуудай үмэнэ табигдана.

Областной партийна эдэбхитэдэй суглаан дээрэ КПСС-эй Баунтын райкомой секретарь нүхэр Воронин манай республикын Хойморой баялигуудые ашаглалгада оруулха замууд тухай хэлээ hэн. Энэ асуудалаар мүн «Буряад үнэн» ба «Правда Бурятии» газетэнүүдтэ эрдэмтэд болон геологууд бэшээ. Шулуу нүүрhэнэй, асбестын, үнгэтэ металлнуудай баялигуудые хэрэглэхэ, Байгал шадар национальна парк байгуулжа, тэндэ санатори, курортнуудые олоор бариха тухай газетэнүүдтэ бэшэгдэhэн hанамжанууд халуунаар дэмжэгдэнэ. Колхознигууд, совхозой хүдэлмэришэд, мэргэжэлтэд хүдөө ажахын үйлэдбэриие ашагтай болгохо тухай эдэбхитэйгээр зүбшэн хэлсэхэ. Мал ажалай болон газар таряалангай эрхилэлгые hайжаруулха, үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлтэй болгохо тухай асуудалнууд Улаан-Үдын, Кабанскын, Зэдын болон бусад аймагуудай партийна эдэбхитэдэй суглаануудай гол анхаралда байгаа.

Суглаанууд дээрэ, мүн хэблэлдэ табигдаhан дурадхалнуудай олонхииень мэнэ гэhээр гү, али энэ табан жэл соо бэелүүлжэ болохоор. Тиимэ тула партийна, советскэ, ажахын органууд эдэ дурадхалнуудые наринаар хамталха, тэдэниие бэелүүлхэ тушаа тодорхой хэмжээнүүдые абаха уялгатай. Гэхэтэй хамта, тэдэ дурадхалнуудай заримыень бэелүүлхын тула ехэхэн саг хэрэгтэй байха. Иимэ ушарта тэдэниие хараадаа абаха, хожомоо бэелүүлхын тула гүнзэгыгөөр шэнжэлхэ шухала.

Съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэ зуураа, хүдэлмэришэд ба колхознигууд өөрынгөө предприятиин, колхоз, совхозой табан жэлэй түсэб тухай тодорхойгоор хөөрэлдэнэ. Жэшээлхэдэ, Хяагтын трикотажна фабрика ээрэhэн хлопок өөртөө хэрэглэхэhээ гадна, бэшэ бэшэ предприятинуудта үгэлсэдэг. Энэнь тон үнэтэй болодог, тиигээд энэ ушарhаа предприятинь гарзада ородог.—Хэрбээ фабрикамнай ээрэдэhээ гансал өөртөө хэрэглэдэг болоо hаань, бэлэн хубсаhа гаргаха ябадалаа 1,5 дахин ехэ болгожо шадаха hэмди,—гэжэ фабрикын хүдэлмэришэд суглаан дээрээ мэдүүлээ.

Директивэнүүдэй проектнуудтэй өөрынгөө табан жэлые сасуулан харахатаяа хамта, Мухар-Шэбэрэй аймагай «Загансүий» колхозой гэшүүд, Борьёогой болон Сэлэнгын совхозой хүдэлмэришэд хүдөө ажахын продукци абаха ябадалаа дээшэлүүлхэ нэмэлтэ аргатай байhанаа элирүүлнэ. Үйлэдбэреэ эзэн ёhоор, наринаар эрхилдэг болоо hаа, малай hубайрха, гарзалха ябадалые усадхажа шадаа hаа, колхоз, совхозууд мал ажалай продукци абалтые 20—30 процентээр дээшэлүүлжэ шадаха байна. Үйлэдбэриие тусхай мэргэжэлтэй, томо болгоо hаа, бүришье ехэ арга боломжонууд тодорхойлогдохо.

Гэбэшье съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэдээ зарим газарнуудта колхоз, предприятинуудайнгаа табан жэлтэй холболдуулхагүй ушарнууд үзэгдэнэ. Жэшээлхэдэ, Улаан-Үдын аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо Директивэнүүдэй проектые хэлсэхэдээ, табан жэлэйнгээ түсэб тухай юрэдөө үгэ гаргаагүй байна. Гэхэтэй хамта, эгээл эндэ хэлсэхээр зүйлнүүд олон байhан. Жэл бүхэндэ 10,3 центнер орооhо таряанай ургаса абадаг болоhон мүртөө, тус колхоз 1970 он хүрэтэр ургасаяа оройдоол 0,4 центнер дээшэлүүлхэ гэжэ хараалhан байха юм. Тус колхоз мүн мал ажалай талаар тон бага түсэб харааланхай. 1965 ондо үнеэн бүриhөө 1626 килограмм hү haahан аал, 1970 ондо оройдоол 1700 килограмм haахаар хараалагданхай. Тиихэдэ нооhо хайшалалга үнгэрөөшэ жэлэй хэмжээндэ орхигдонхой. Иимэ алдуунуудые Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэхэдээ заhажа абаха шухала байhаниинь элитэ бэзэ даа.

Олон дурадхалнууд республикын түсэблэгшэ органуудта, министерствэнүүд болон эмхи зургаануудта хандуулагданхай. Тиигээд тэдэнэй олонхинь ехэхэн капитальна hомололготой, материальна болон мүнгэн зөөри гаргашалалгатай холбоотой байха юм. Иимэнүүд дурадхалнуудые хаража үзэхэдөө, гүрэнэй ашаг туhые харалсаха, арга боломжонуудые ойлгосохо шухала. Юуб гэхэдэ, зарим ушарнуудта энэ тэрэ дурадхалнуудые табихадаа миил нютагай гү, али хэрэглэлгын аша туhа харагдажа байhаниинь элитэ. Илангаяа олон дурадхалнууд энэ тэрэ барилганнуудые хэхэ тухай ороhон байна. Эдэ дурадхалнууд яhала үнэлэhэтэй байжа магад. Гэбэшье, эдэ бүгэдые нэгэ-хоёр жэл соо шиидхэжэ болохогүй. Гадна эдэ мэтын барилгануудта колхоз, совхозуудай, предприятинуудай зөөри, олоной хүсэн хамжуулагдаха ушартай байhыень онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэлгэтэй дашарамдаа, олониитын политическэ болон ажалай эдэбхи угаа ехээр ургаа. Үдэр ерэхэ бүхэндэ съездын урда тээхи социалис мүрысөөндэ хүдэлмэришэд, колхознигуудай шэнэ шэнэ амжалтануудые туйлаhан тухай баяртай мэдээсэлнүүд абтана. Республикымнай колхоз, совхозууд гүрэндэ мяха тушааха түрүүшынгээ кварталай түсэбые болзорhоонь урид дүүргээд, нёдондонойхидо орходоо 10 мянга гаран центнер мяха үлүү тушааhан байна. Съездын урда тээхи социалис мүрысөө үүсхэгшэд—Улаан-Үдын ЛВРЗ-гэй, Борьёогой совхозой болон бусад коллективүүд уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ ябана.

Съездын нээгдэтэр хахад hара үлэбэ. Партийна организацинууд хадаа съездын Директивэнүүдэй проектые ажалшадай дунда пэбтэрүүлхэ, зүбшэн хэлсэхэ хүдэлмэреэ зааханшье hуларуулангүйгөөр, бүхы хүдэлмэришэдэй, колхознигуудай шадал зоригые съездын урда тээхи уялгануудаа дүүргэхэ хэрэгтэнь элсүүлхэ, үйлэдбэриие hайжаруулха арга боломжонуудые эршэмтэйгээр элирүүлхэ уялгатай.

АРЬБАЛХА АРГАЯА ТОДОРУУЛНАЛ

[...] болон материал арьбал[...] Москва, Ленинградай [...]тинуудай үүсхэл дэмжэг[...]даахан болобо. Загарайн [...] Шэнэ-Бэрээнэй механи[...]водой хүдэлмэришэд жэ[...]да 53 тонно шэрэм арь[...]он уялга абажа, КПСС-эй [...]эзын хүндэлэлдэ ажалай [...]гаргаhан бэлэй.

Хэлэhэн үгэдөө заатагүй хүрэхын тула механическа заводой хүдэлмэришэд үйлэдбэриингоо арга боломжонуудые хэрэглэжэ эхилээ. Эпоксидна дабирхайгаар хэгдэhэн сабуу түмэр пяахада айхабтар бүхэ, ямаршье шүрэбhөө дутуугүй байдаг. Мүнөө эндэ тиимэ сабуугаар тракторай блок, картер, радиаторай бачогуудые пяадаг болоо. Үшөө тиихэдэ урдань шэрэм, буладаар хэгдэдэг деталь капроноор hэлгэгдэжэ захалаа.

Жэлэй туршада 14 мянган элдэб деталь капроноор хэгдэдэг болохонь.

Аймагай үшөө нэгэ предприяти — Өнохойн модоной комбинатта материал арьбалхын түлөө тэмсэлдэ олон хүдэлмэришэд хабаадуулагданхай. Эндэ үйлэдбэриhөөнь жэл соо аяар 120 мянган кубометр модон хаядаhанда гарадаг юм. Тэрэниие хэрэглэн, хайрсагай хабтагай, штукатурын дранка гаргахаар шиидэбэ.

А. СТРЕКАЛОВСКИЙ.

БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

43-дахи жэлээ гарана

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

№ 61 (11047) | 1966 оной мартын 15, вторник | Сэн 2 мүнгэн

ЭЭЛЖЭЭТЭ РЕЙС ХҮЛЕЭНЭ

Александр Николаевич Федоров Сэлэнгын целлюлозно-картонно комбинат барилсахаар эгээн түрүүлэн ерэhэн нүхэдэй нэгэн. Тэрэ эндэ ажаллаhаар хэдэн жэл болобо. Автомашинын жолоошон мэргэжэлтэй энэ нүхэр Буряадай химиин түрүүшын предприяти барилсаха хэрэгтэ хүсэ шадалаа зорюулан, түрүү хүнүүдэй тоодо оролсоhоор үнинэй. Александр Николаевичай хэдэн мянган тонно барилгын ашаа шэрэhые, барилгашадта хэды ехэ туhаламжа хүргэhые абаhаар тодорхойлхонь бэрхэтэй байха.

— Хамта дээрээ 350 жолоошон барилга дээрэ ажаллахаар ерээ hэмди,—гэжэ нүхэр Федоров хөөрэнэ.

Тэрээнтэй сут ерэhэн зарим жолоошод барилга дээрэ тохёолдоhон түрүүшын бэрхэшээлнүүдhээ айжа, ондоо—хүнгэн газар бэдэржэ ябашаhан. Барилгын дүүрэтэр эндээ ажаллаха, химиин барилгада хүдэлмэрилхэ [illegible] А. Н. Федоров мэдүүлэнхэй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Нүхэр Федоров ээлжээтэ рейсдээ гараха байна.

Ф. КЛЕЙМЕНОВЭЙ фото.

РЕСПУБЛИКАМНАЙ ГҮРЭНДЭ МЯХА ХУДАЛДАХА КВАРТАЛАЙ ТҮСЭБ ДҮҮРГЭЭ. hҮ ТУШААЛГАЯА ХУРДАДХАХА—МҮНӨӨДЭРЭЙ ДАЙШАЛХЫ ХЭРЭГ

Буряадай АССР-эй гүрэндэ мяха, hү, үндэгэ худалдаха кварталай түсэбэй дүүргэлтэ

1966 оной мартын 10-най мэдээн

(түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	мяха	hү	үндэгэ
Баргажанай	71	56	89
Бэшүүрэй	126	70	116
Зэдын	149	77	29
Яруунын	61	84	219
Баунтын	108	77	—
Загарайн	128	76	120
Захааминай	178	78	15
Кабанскын	69	81	73
Прибайкалиин	75	74	36
Хяагтын	147	67	50
Мухар-Шэбэрэй	64	76	127
Сэлэнгын	94	70	50
Түнхэнэй	131	78	106
Ахын	—	23	—
Улаан-Үдын	79	75	68
Хориин	255	84	221
Бүхы республика	111	74	95

Эндэ толилогдоhон мэдээнhээ харахада, республикамнай мартын 10-най байдалаар гүрэндэ мяха худалдаха нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэбэ. Илангаяа Хориин, Захааминай, Түнхэнэй, Хяагтын, Зэдын болон бусад аймагуудай ажахынууд мяха худалдаха, тушааха түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ. Тиигэбэшье энэ талаар Яруунын, Баргажанай, Мухар-Шэбэрэй, Прибайкалиин аймагууд ехээр гээгдэжэ, республикаяа гэдэргэнь татажа ябана.

Гүрэндэ үндэгэ тушааха, худалдаха кварталай түсэб баhал урагшатайгаар дүүргэгдэнэ. Город шадарай Загарайн аймаг нёдондоной энэ үеынхиhөө хэдэ дахин олон үндэгэ тушаажа, түсэбөө 84 мянгаар үлүүлбэ. Зүгөөр Улаан-Үдын, Сэлэнгын аймагуудай ажахынууд энэ талаар эрид хэмжээ абажа, кварталай түсэб дүүргэхэ уялгатай.

Тиин hү худалдалгаар бэрхэшээлтэй байдал ушарба. Кварталай дүүрэтэр оройдоо хоёр декада үлөө. Энэ үедэ декада бүхэндэ адагынь 24.233 центнер hү тушааха гэхэ гү, али түсэбөө 13 процентээр үргэхэ хэрэгтэй. Үнгэрhэн декадада республикамнай 23178 центнер hү тушааhан гэхэ гү, али түсэбөө 12 процентээр дээшэлүүлээ.

Энээн дээрэhээ харахада, республикын ажахы бүхэндэ haалишадай ажалай эмхидхэл hайжаруулжа, haahан hүеэ үлүү гаргашалангүй гүрэндөө тушаабал, нэгэдэхи кварталай түсэб дүүргэгдэхэ аргатай. Тиимэhээ ажахы бүхэн, аймаг бүхэн гүрэндэ hү худалдаха түсэбөө дүүргэхэ, үлүүлэн дүүргэхын түлөө бүхы хүсөөрөө тэмсэжэ, КПСС-эй XXIII съездые ажалай амжалтаар угтаха гээшэ мүнөөдэрэй дайшалхы зорилго.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭР Ф. Т. ВЕТЛУЖСКИДА БУРЯАДАЙ АССР-эй КУЛЬТУРЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЫН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Республикын хүн зониие киногоор хангалгын талаар габьяатай байhанайнь түлөө, 60 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай кинофильмүүдээр хангаха конторын директор нүхэр **Ветлужский** Феофан Тимофеевичтэ Буряадай АССР-эй Культурын габьяата хүдэлмэрилэгшын хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной мартын 12.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭР А. К. АНИКЬЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Хүдөө ажахын органуудта олон удаан жэлдэ hайнаар хүдэлhэнэйнь түлөө, 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай АССР-эй Габьяата ветеринарна врач, Прибайкалиин аймагай главна ветеринарна врач нүхэр **Аникьев** Арсентий Константиновичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной мартын 12.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй УКАЗ

НҮХЭР Г. И. АНУЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Республикын автомобильна транспортые хүгжөөлгэдэ габьяатай байhанайнь түлөө, 50 наhа гүйсэhэнтэйнь дашарамдуулан, Буряадай автомобильна транспортын управлениин начальник нүхэр **Ануев** Гавриил Ивановичые Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Хүндэлэлэй грамотаар шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ А. ХАХАЛОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь Л. САБУРОВ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан. 1966 оной мартын 14.

hү haалитнай хэр бэ?

ЭХЭ БАСАГАН ХОЕРОЙ ЖЭШЭЭ

[...] ороноймнай дулаабтар [...]нуудта мүнөө хабарай [...] орожо, наруули газарай [...]лэрэн, hайрам даабарил[...] бээ. Теэд манай Ахада [...] ямаршье тэмдэг үзэгдөө[...]ел үндэрэймнай орой[...] саhа шуурган тооhоржо, [...]абар янгинуулhаар. Иимэ [...]барай уулзадхын хохи үе[...]нгаа хойноhоо харууhа [...]жаруулха харюусалгатай [...]эг.

[...]hэн жэл Аха нютагтамнай [...] байдал тохёолдожо, эн[...]хозуудпай ниитын малда [...]ээлээр урда жэлэйхиhээ [...] үбэлжэлгэдөө ороо [...]мэ ушарhаа мал ажалай [...] дээрэ ажалладаг хүн [...] хэзээнэйхиhээ нягта [...] харюусалгатайгаар хү[...]оролдонод. Малайнгаа хү[...]рүүлхагүй, шэмыень та[...] тэжэ, жэшээлхэдэ, [...]Аха» колхозой haалиин [...] оролдожо, hайн ам[...]аруулна.

[...]шинраг бэрхэ малша[...]hаа эхэ басаган хоёр— Сыреновна Ёндонова, Со[...]евна Хандакова гэгшэд [...] шалгарна. Зарим нүхэ[...]haагдадаг үнеэн бүриhөө [...] hү абажа байхада, эдэ[...]эртэй адлил байдалтай [...]5 литр хүрэтэр haана.

[Б]асаган хоёр haалишадаар [...]дэлжэ эхилhээр үнгэр[...]hаа юм. Эжынь энээнhээ [...]инэй нэрэмжэтэ колхоздо [...] соо haалишанаар хү[...]байhанаа, наhатай болохо[...]тэээ, басагандаа дүтэлхэ гэжэ хүрьгэнэйдөө, «Улаан Аха» колхоз ерэhэн. Нилээд хүдэлэгдөө гээшэ, амараа hаа амархашье эрхэтэй бээзб гэжэ Должид Сыреновна хари колхоздо ерэхэдээ hанаhаншье hаа, үнэн дээрээ миин үни байжа шадаагүй гэхэ. Басаганайнгаа, нүхэдэйнь ажал, байдал харахадань, Должид хүгшэндэ ажэлшэгүй байгдаа: үгтэhэн үбhэ тэжээлынь буйлуулхажа шадамараар эдюулбэл, өндэхишье үнеэдhээнь үбэлэй сагта hүн яhалал haагдаха hэн ха гэжэ тухайлаад, намда үнеэдые даалгажа үгыт гэжэ гүйhан байна.

Тиигэжэ амархаяа ерэhэн эжынь басагантаяа сугтаа haалишан болоод, мүнөө шэнэ газарта урданайхяараа жэшээтэ ажалаараа суурхуулжа эхилээ.

— Урдань өөрынгөө түрэл Ленинэй нэрэмжэтэ колхоздо ажаллахадаа, бүгэдэнhөө ехэ hү haажа, аймаг соогоо оройлдог байгаат. Хаанашье яба, ямаршье үнеэ даажа аба, Тамнай хайшан гэхэдээ иимэ амжалтатай гээшэбта?—гэхэдэ:

— Хүнhөө ондоо юумэн намда юун болохоб?—гэжэ Должид Сыреновна халиргайханаар харюусаад, бэшэ юумэ хэлэжэ үгөөгүй бэлэй.

Теэд хэлүүлтэшьегүй, хэжэ байhан ажалайнь миил зарим нэгыень хараадхихада, хүдэлмэриинь «нюуса» эли болоодхёо hэн.

Үбhэ тэжээлэй мүнөө сагай хэмор хубааряар үнеэдтэ хүртэhэн зүйлые Должид Сыреновна тон нарин нягтаар буйлуулжа, шэмэжүүлжэ, малдаа толгой бүридэнь танюуhалжа эдюулдэг нэгэ «нюусатай» юм. Фермэдэнь оньhон аргаар, химиин шэдеэр тэжээл буйлуулха түхеэрэлгэ мүнөө дээрээ мэдээhэтэ үгы ааб даа. Иимэ байдалдаа шалтаад, haалишад бага ехэшье hаань, үбhэ, hолоомоо тэрэ зандань малайнгаа хүл доро хаяжа үгэдэг заншал хорото ябадалда тооломоор гээд Софиин эжы басагандаа идхажа ойлгуулхаhаа гадна, бэеэрээ өөрөө hайн жэшээ харуулhан магтаалтай. Должид Сыреновна hолоомо, зелёнко хашарангүй гараараа hүхөөр хэршэжэ, бусалhан уhанда дэбтээжэ, гурилай зүйлөөр эhээжэ, haамхай үнеэдтээ эдюулжэ, хараа байсан hү haаляа ехэдхэбэ. Наhажаал эжынгээ нигэжэ хүсэ гарган, эзэн ёhоор ажалдаа хандаhанhаа hайн аша үрэ туйлаhан жэшээ харуулхадань, Софья басагандаашье гараа хабсараад байлтай бэшэ болоо hэн. Эжынгээ жэшээгээр малайнгаа тэжээл химгадан, үлтэй хоолтой болгожо гаргашалдаг, тиинhэн ашадаа hү haаляа нилээд дээшэлүүлhэн амжалтатай.

Эхэ басаган хоёрой жэшээе фермын бусад haалишад дагажа, hүүлэй үедэ haаляа эрид дээшэлүүлжэ байнхай.

Софиин эжын иигэжэ «добёоhон» «Улаан Аха» колхозой hүнэй фермын haалишад түрэл партиингаа XXIII съездын хүндэлэлдэ абаhан социалис уялгаяа—hү haаха нэгэдэхи кварталайнгаа түсэб болзорhоонь урид дүүргэhэн хүсэлөө сохом бэелүүлхэ. Энээниие тэдэнэрэй мүнөө харуулжа байhан ажалай эршэ батадхана.

Д. ДУГАРОВ.

КУСТАНАЙН ОБЛАСТЬ. **Соколовско руднигай экскаваторщигуудай бригадые түрүү машинист Анатолий Андреевич Шпак толгойлдог. Анатолий Андреевич руднигта 1957 онhоо хүдэлмэрилжэ эхилээ. Тиихэдэ экскаватор жэлэй туршада 500 мянга үлүүтэй кубометр шорой малтадаг hэн. 1965 ондо экскаватор жэлэй турша соо 2 миллион кубометр хүрэтэр газар малтадаг болоо. Табан жэлэй эсэс хүрэтэр нэгэ экскаватораар жэлэй турша соо 3 миллион кубометр шорой малтахаар шиидэбэ. Зураг дээрэ: Рудныг горнягуудhаа XXIII съездын делегат Шпак (баруун гарhаа) бригадынгаа гэшүүд Павел Александрович Кожевниковтэй (тэг дундань), Дмитрий Юрьевич Петрищеневтэй байна.**

МОСКВАhАА

Нэгэдэхи кварталай түсэб болзорhоонь урид дүүргэбэ

КПСС-эй XXIII съездые эрхимээр угтахын түлөө мүрысэхэ зуураа, Новосибирскэ областиин хүдөө ажахын ажалшад мал ажалай продуктнуудые бүри элбэгээр абажа, тэдэниие гүрэндэ худалдаха түсэбые болзорhоонь урид дүүргээ. Мартын 10-най байдалаар гүрэндэ 98,9 мянган тонно hүн худалдагдажа, түсэб 105,9 процент, 19,2 миллион үндэгэн тушаагдажа, түсэб—142 процент дүүргэгдээ. Тэрэшэлэн мяха худалдаха түсэб дүүргэгдэhэн байна. Үнгэрэгшэ энэ үеынхидэ орходоо 14 мянган тонноор ехэ hүн, 7,3 мянган тонноор ехэ мяхан, 2 миллионоор үндэгэн бэлэдхэгдэhэн байна.

Нэгэдэхи кварталай эсэс хүрэтэр областиин колхоз, совхозууд 30 мянган тонноhоо бага бэшэ hү, 3 миллионhоо үсөөн бэшэ үндэгэ гүрэндэ худалдахаар хараална.

(ТАСС).

ДАЙНАЙ НОМНОЛ ХЭЛГЫЕ ХОРИХО!

МОСКВА. Эб найрамдал хамгаалха тухай хуулиие СССР-эй Верховно Соведэй баталан абаhанhаа хойшо 15 жэл гүйсэhэнтэй дашарамдуулагдан, совет олониитын суглаан болоно, дайн байлдаае идхан номнохо гэмтэ хэрэгые суглаанда хабаадагшад эрид шууд буруушаагаа.

Вьетнам арадта эсэргүү уршагта муухай дайн байлдаа ургэдхэхые уряалан, США-гай конгресс дээрэ правительственнэ бусад органуудта үгэ хэлэлгэнүүдэй аюултай байhан тухай, ядерна зэбсэгтэй болохые, дайнай хойто тээхи үедэ тогтоогдоhон хилэнүүдые хүсөөр хубилгахые эрмэлзэдэг Баруун Германиин милитаристнуудай hанаашалганууд тухай суглаанда хабаадагшад хэлэhэн байха юм. Нэгэ үетэнэй ами наhанай турша соо дэлхэйн хоёр дайнай хохидолые бэе дээрээ үзэhэн арадууд дайн байлдаае номногшодой хэhээгдэнгүй үлэдэг ябадалые тэсэжэ шадахагүй байна гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Дайнай номнолые буруушааха, хаа хаанагүй хорихо гээшэ эб найрамдалай тала баригшадай хүдэлөөнэй зорилгонуудай нэгэн болоно.

Суглаанда хабаадагшад резолюци нэгэн дуугаар баталан абажа, арадуудай аюулгүй байдалай аша туhые харан, эб найрамдал хамгаалха тухай хуули баталан абаха тухай эрилтэ хэхыень бүхы оронуудай эб найрамдалда дуратай хүсэнүүдые уряалаа. Али бүхы түхэл янзаар дайнай идхалга номнолго хэгшэд уголовно харюусалгада хабаадуулагдаха гэжэ энэ хууляар хараалагдаhан байха ёhотой.

(ТАСС).

СССР-эй Уран зураашадай союзай правлениин пленум дүүрэбэ

МОСКВА. (ТАСС). СССР-эй Уран зураашадай союзай правлениин үргэн пленум мартын 12-то хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Октябриин 50 жэлэй ойн болон В. И. Ленинэй түрэhөөр 100 жэлэй ойн урда тээ ороной зураглан харуулдаг искусствын мастернуудай үмэнэ табигдаhан шухала зорилгонуудые пленум зүбшэн хэлсээ.

Пленумдэ хабаадагшадай баталан абаhан резолюци соо нигэжэ тэмдэглэгдэнэ. Дэлхэй дээрэхи түрүүшын пролетарска гүрэнэй 50 жэлэй түүхые харуулhан зохёолнуудые байгуулхын тулада совет уран зураашад бүхы уран шадабаряа, хүсэ шадалаа зорюулха.

ПАРТИИН ТУСЭБ—АРАДАЙ ТУСЭБ

КПСС-эй XXIII съезд...
Директивэнүүдэй проект...
зүбшэн хэлсэнэбди

КОЛХОЗУУДТА АЖАЛАЙ ХҮСЫЕ ЖЭГДЭЭР ХЭРЭГЛЭДЭГ БОЛОХО

Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, колхозуудай ниитын ажахые хүгжөөхэ, тиигэжэ олзо доход ехээр абадаг болохо тушаа партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо хэлэгдэһэн байгаа. Шэнэ табан жэлдэ табигдаһан энэ зорилго бэелүүлхэ гээшэ ехэ удха шанартай. Манай Буряад ороондо энэ талаар хэрэглэгдээгүй арга боломжонууд ехэ бии. Юуб гэхэдэ, ажалай хүсэн дүүрэн хэрэглэгдэжэ шадагданагүй. Үшөөл олон колхознигууд ниитын ажалда эдэбхитэйгээр хабаадалсанагүй гээшэ. Жэшээлхэдэ, долоон жэлэй туршада ниитын ажалда хабаадаһан ажалай наһанай хүнүүдэй тооё гаргахада, дунда зэргээр 70 процент байгаа. Тиимэһээ гурбанайнь нэгэ хуби хүнүүд зарим хаһада ниитын хүдэлмэридэ хабаадангүй үлэшэнэ гээшэ.

Жэлэй дүрбэн сагта артелиин ажал хүдэлмэридэ жэгдэ һайнаар хабаадахагүй ябадал гарадаг. Энэ хадаа ажалай бүтээсэдэ муугаар нүлөөлнэ. Энээнһээ боложо колхознигуудай ажалайнь эмхидхэл һуларна, жэл соо хэгдэхэ ажалайнь хэмжээн бага болоно. Һүүлэй табан жэлые хараад, жэлэй туршада хэн хэды үдэр ажаллааб гэжэ тоолоходо, бүхы колхознигууд дунда зэргээр 210—220 үдэрыень ажаллаһан, тэрэ тоодо эрэшүүл—255—265 үдэр, эхэнэрнүүд 167—181 үдэр ниитын ажалда хабаадаһан байна.

Мүнөө үедэ колхозигуудай ажалда хабаадаһаниинь юугээр тэмдэглэхэб гэхэдэ, ажалда гараһанаарнь, тэрэнэйнь үдэрэй тоогоор тодорхойлхо шухала. Тиимэһээ ажалшан бүхэниие жэл соо хэды үдэр хүдэлхэ ёһотойб гэжэ зүбөөр тодорхойлхо бологдоно. Энэ асуудалаар экономистнүүдай дунда хэлсээн гарадаг. Жэл соо нэгэ хүнэй хэды үдэр ажаллаха тухай хэлэхэдэ, эрэшүүлдэ 270, эхэнэрнүүдтэ 260 үдэр тоологдохо байна. Тиигэхэдээ ажалай наһанай эрэ хүнүүд 35 үдэр, амаралтын болон һайндэрые тоолонгүйгөөр, эхэнэрнүүл 45 үдэрыень амарха болоно. Имэ нормо эгээл саада захань харандажа табигдана. Энээнэй ёһоор ажалда хабаадаха хүнэй тоо гаргагдаха болоно бшуу. 1964 оной туршада республика доторнай энэ нормо эрэшүүлэй дунда 71 колхозуудһаа 34 колхоздонь, эхэнэрнүүдэй талаһаа 12 колхоздонь дүүргэгдэһэн байгаа. Энээн дээрэһээ харахада, манай республикын олонхи колхозуудта эрэшүүл ажалайнгаа талаар жэлэйнгээ фондые дүүргэнэ гээшэ. Тиихэдэ эхэнэрнүүд дүүргэжэ шаданагүй.

Ушар тиимэһээ 1964 ондо ажалай бүхы фонд хэрэглэгдэжэ шадагдаагүй байгаа. Тодорхойлон хэлэхэ болоо һаа, бүхы колхозуудта ажалай наһанай 18 мянган тэшүүдэй хүсэн жэлэй туршада хэрэглэгдээгүй болоно. Тиимэһээ олон хүниие ниитын ажалда хабаадуулангүй байхада, продукци абаха талаар ехэ арга боломжонууд хэрэглэгдэнэгүй.

Хэрбээ артелиин гэшүүдэй бүхыдөө ниитын ажалда хабаадуулагдаһан байгаа һаа, ажалай бүтээсэ бүри ехэ болохо, колхозууд абтаха продукциингаа бүхы хэмжээе 16 миллион түхэригөөр ехэдхэхэ гэхэ гү, али 1964 ондо абтаһан бүхы продукцияа үшөө 25 процентээр дээшэлүүлжэ шадаха байгаа.

Колхознигуудай ниитын ажалда үшөөл хүсэдөөр хабаадуулагдадаггүй дээрэһээ экономикынь һулаар хүгжэнэ. Энээнтэй хамта, колхознигуудай өөһэдынь абадаг салин хүлһэн бага болоно. Манай оронд, социалис обществодо колхознигуудай олзо доход хадаа хэһэн ажалайнгаа түлөө ниитын ажахыһаа абтадаг продукци ба мүнгэн болоно. Артелиин ажахыда таһалгаряагүй ажаллажа байдаг колхознигууд хүдөө ажахын продукци абалгада ехэхэн хубитаяа оруулалсадаг, тиин хэһэн ажалайнгаа түлөө мүнгэ болон элдэб продукци элбэг ехээр абажа, алишье талаараа ажана һайн байдалтай байдаг.

Колхознигуудай хүдэлмэриие нэгэ жэгдээр эмхидхэхэ гэхэдэ хүдөө ажахын үйлэдбэриин сезонно шэнжэнь мүнөөдөө үшөөл тойбо татаһан зандаа. Тиимэ болохолоороо колхознигуудай бүхэли жэл соо дүүрэн хүдэлхэ арга олгогдоногүй. Эгээл имэһээ тэдэнэр бага продукци үйлэдбэрилнэ, мүн тэрээнэйнгээ түлөө өөдтэй түлбэриниье абанагүй бшуу.

1964 ондо хүдэлмэриин олон үдэрэй миин гээгдэһэн дээрэһээ ехэхэн продукци үйлэдбэрилэгдэнгүй үлэшоо һэн. Ушар имэһээ колхознигуудайшье олзо доход бага болоо, 6000 гаран түхэриг колхознигуудай ажалай түлөөһэндэ үгтэхэ ёһотой аад, үгтөөгүй. Хүдэлмэриин үдэр гээһэнэй түлөө колхозой бүлэ бүхэн 240 түхэриг нэмэлтэ түлбэриһөө һалаһан удхатай.

1964 ондо абтаха ёһотой валова продуци хүсөөжэ шадаагүй дээрэһээ колхознигуудай культурна ажаһуудалай хэрэглэмжэдэ, пенсионернүүдые хангаха хэрэгтэ гаргашалагдаха 437 мянган түхэриг мүнгэн зөөри үгтэжэ шадагдаагүй бшуу.

Колхозуудай сезонно хүдэлмэриие шадаал һаа, бага болгожо, жэлэй хүдэлмэриие нэгэ жэгдэ һайн болгохо тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проект соо табигдана. Энэ талаар юу хэхэ хэрэгтэйб? Хүдөө ажахын үйлэдбэриин сезонно түхэл, тэрэнэй бодото дээрээ тиимэ болоһодог илгаае ойлгохо хэрэгтэй.

Ажахы бүхэнэй байгаалиин экономическа эрхэ байдалые харалсажа, мүн тарилгынь газарай хубаарилтые, адууһа малынь, ажахы эрхилэлгын, гурнмые ажал хүдэлмэриинь хэр зэргэ оньһожоруулагдаһаниие, эмхидхэлэйнь хүдэлмэриин ямараар табигдаһаниие хараада абалсажа, тэрэниие зохёохо ёһотой.

Хүдэлмэриин нэгэ тогтоошоһон сезонно гурнмые усадхахын тула манай һанахада, нэн түрүүн үбэлэй ямар һарада, ямар ажалда хүн зон дуталдадаг бэ, хаанань хүн үлүү байдаг бэ, мүн зунай али һарада хүнэй хэхэ ажал ехэ байгаад, ямартань бага байдаг бэ гэжэ һайнаар шэнжэлжэ үзэхэ хэрэгтэй. Тэрэнэй үндэһөөр хүн зоной хүсые зүбөөр хубаарилан табиха, ямар ажалдань хүн зониие олоор табихаб, хаанаһаань хорообхоб гэжэ тодорхойлхо болоно.

Республикын колхозуудта 1964 ондо хүдэлмэриин хүсэнэй хайшан гэжэ хэрэглэгдэһэниие энэ таблица дээрэһээ хаража болоно.

Энээн дээрэһээ харахада, жэлэй бүхы сагта хүдэлмэриин хүсые зүбөөр хэрэглэжэ, ажалые һаадгүйгөөр эмхидхэхын тула, ямар һарада мянган хүнэй хүдэлһэн үдэрые дуратай тээшэнь хорооохо гү, али нэмээхэ аргатай болоно. Энээнэй ашаар зунай һарануудта ажалай хүсэнэй хэрэгсэлые хорооохо хэмжээ абаха арга олгогдохо ушартай. Харин энээниие хангахын тула хүдөө ажалда хүдэлдэггүй зониие элсүүлхэ гээ һаа, тон буруу болохо ха юм. Тиигэхэгүйн тула нэн түрүүн ажахынуудта үйлэдбэриин технико, технологи, тэрэнэй эмхидхэлые хубилгаха, тэрээнэй ашаар ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ шухала. Тэрээнһээ уламжалан, хүдэлмэриин хүсэнэй ехэ хэрэгтэй болодог, дуталдадаг ябадалые зарим тэды усадхаха арга олгогдохо. Мүн ажахые зүб мэргэжэл шэглэлтэй болгожо, хүдөө ажахын ургамалнуудые зүбөөр шэлэн олоод, гансата нэгэ болзор соо эдеэшэдэггүй, олон ондоо болзорто эдеэшэдэг сортнуудые таридаг болоод байбал, баһал хүдэлмэриин хүсэнэй ехээр хэрэглэгдэдэг, тэдэнэй ходо дуталдадаг ябадалай усадхагдахань лабтай.

Һүүлшынхинь юуб гэхэдэ, ажалые үргэлжэдэнь оньһожоруулжа, автоматизацилжа, ажал ехэтэй хүдэлмэриие хүнгэдхэхэ хэмжээнүүдые абаха хэрэгтэй. Илангаяа хуряалгын халуун хүдэлмэриин үедэ энэ ехэ удха шанартай. Тиимэһээ ерэхэ табан жэлдэ республикымнай ажахынуудта абтаха олон машина, техникэ бар хүсэнэй хэрэглэсые нилээд хорооожо үгэхэ байһаниинь лабтай. РСФСР-эй Хүдөө ажахын министерствын зүгһөө 1966—1970 онуудта республикадамнай 5500 трактор, 2560 таряа хуряалгын комбайн үгтэхэ байна.

Жэлэй зарим сагта колхозууд ажал хэжэ шадаха хүнүүдээ бүхыдэнь хүдэлмэреэр хангажа шададаггүй. Илангаяа намарай һүүл багаар, үбэлдөө, хабарай эхеэр хүдэлмэриин хүсэн муугаар ашаглагдана.

Мал ажалаа горитойгоор хүгжөөбэл, хүнүүд бүхэли жэл соо ажалтай байхал. Юуб гэхэдэ таряалан дээрэхи хүдэлмэриин дүүрээд байхада, мал ажалда хүнүүд бүри олоор хэрэгтэй болодог.

Тиихэдэ колхозой, колхозууд хоорондын хамһабариин промышленна предприятинуудые эмхидхэхээр. Тэдэ предприятинуудта таряан ажалһаа сүлөөрэгшэдые хүдэлгэжэ болохол. Юрэдөөл ажахы бүхэнэй байдалые харалсажа, эдэ бүгэдые эмхидхэмээр.

Колхозуудта хүнүүдые жэлэй дүрбэн сагта жэгдээр хүдэлгэдэг болохо арга боломжонууд нимэрхүүл даа. Хэрбээ ажал хэхэ шадалтай хүнүүдээ зүбөөр хүдэлгэжэ шадабал, эгээн шухала экономическа болон социальна зорилго шиидхэгдэхэ һэн. Энээнэйл ашаар ниитын үйлэдбэридэ хэрэглэгдээгүй байһан арга боломжонуудые ашаглаха, хүдөө ажахын продуктнуудые ехээр абаха, тэрэнэй эсэстэ колхознигуудай ажана байдал улам һайжаруулха арга олдохо бшуу.

Түхэреэн жэлэй туршада колхозуудай ажалай хүсые адли тэгшээр хэрэглэхэ гээшэ хүдөө ажахын үйлэдбэриие индустриальна ажалай маягтай болгохо хэрэгтэ үшөө нэгэ горитой алхам хэгдэхэ байна.

Ф. УШНАЕВ,
БКНИИ-гэй экономико ба географиин таһагай научна хүдэлмэрилэгшэ.

Һаранууд	Һарадаа дунда зэргээр хэгдэхэ ажалай гаргаша (мянган хүнэй хүдэлһэн үдэрөөр)	Һарадаа дунда зэргээр ажалай гаргашалагдаһаниинь (мянган хүнэй хүдэлһэн үдэрөөр)	Мянган хүнэй хүдэлһэн үдэртэ хэгдэхэ ажалай гаргашые хайшан гээд хубааха гэбэл	
			нэмээхэ	хорооохо
Январь	723	599	124	—
Февраль	723	597	126	—
Март	723	639	84	—
Апрель	723	651	72	—
Май	723	761	—	38
Июнь	723	772	—	49
Июль	723	900	—	177
Август	723	898	—	175
Сентябрь	723	906	—	183
Октябрь	723	748	—	25
Ноябрь	723	603	120	—
Декабрь	723	610	113	—

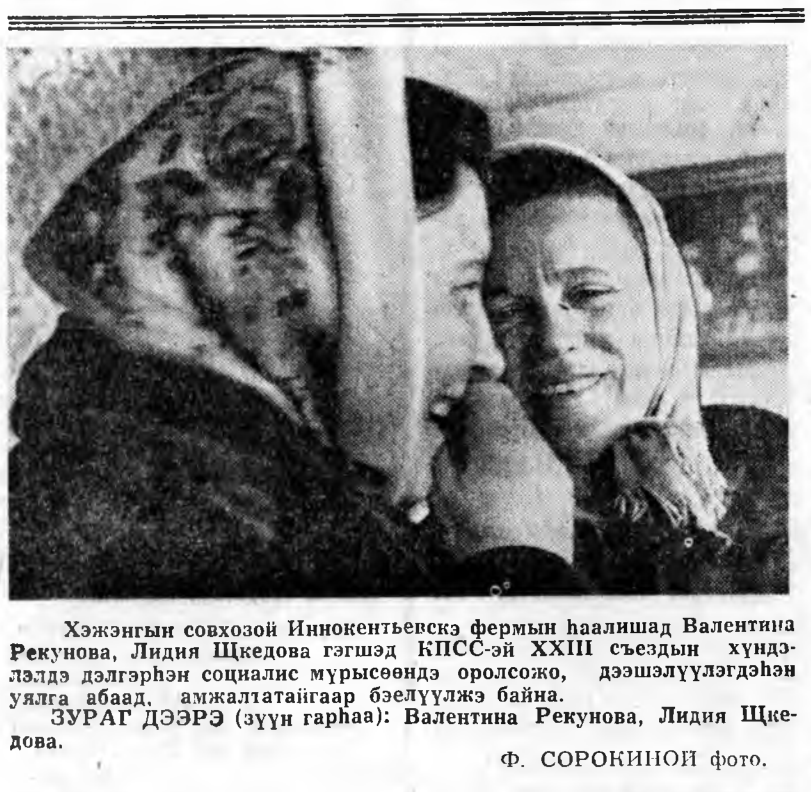

Хэжэнгын совхозой Иннокентьевскэ фермын һаалишад Валентина Рекунова, Лидия Щкедова гэгшэд КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ оролсожо, дээшэлүүлэгдэһэн уялга абаад, амжалтатайгаар бэелүүлжэ байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): Валентина Рекунова, Лидия Щкедова.

Ф. СОРОКИНОЙ фото.

АЖАЛШАДАЙ ДУРАДХАЛНУУД:

Поезднууд удаан бү зогсог

Партиин XXIII съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэжэ, шудалжа байһан түмэр замшад өөһэдынгөө һанал бодол тухай хэлэнэ, бодото дурадхалнуудые оруулна.

Түмэр замай транспортын хүдэлмэри һайжаруулха арга боломжо бии, харин тэрэнээ зүбөөр хэрэглэхэ шухала гэжэ Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэһэн суглаанууд дээрэ тэмдэглэгдээ.

Улаан-Үдын отделениин коллектив бүри съездын нээгдэхэ үдэр болотор түмэр замай хүдэлмэри һайжаруулжа, бии байһан арга боломжоёо хэрэглэжэ боломоор гэжэ зааһан юм. Локомотивууд отделениин харгы дээрэ яһала һайнаар хэрэглэгдэдэг. Харин тэдэниие бүри ашагтайгаар, түргэнөөр ябуулха арга заагдаа. Улаан-Үдэ станциһаа гараһан локомотивуудые ондоо станцинуудта удаан саг соо үнжэн байлгангүй, гэдэргэнь бусааха, станцинуудта байха, сигналнуудай дэргэдэ зогсохо сагынь хорооожо, тэдэниие бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглажа болохо юм. Мүн вагонуудай эрьесэ түргэдхэхэ арга бии.

Энэ талаар отделениин диспетчернүүд хэдэн дурадхал оруулаад, заримыень бэелүүлжэ эхилээ. Поезднуудые түргэнөөр ябуулха гэһэн тэмсэл отделениин станцинуудта дэлгэрүүлэгдэжэ байна. Жэшээлхэдэ, Мысовая станциин дежурна нүхэр Качин эндэ ерэһэн бүхы поезднуудай хахадынь шахууе удаан саг соо байлгангүй, байха сагынь 15—20 минутаар хорооожо, саашанхи аян замдань мордохуулһан байна. Нүхэр Качинай үүсхэлые ондоо станцинуудай дежурнанууд халан абалсаа.

Шэнэ энэ арга хэрэглэһэнэй ашаар Мысовая станциин коллектив поезднуудай зогсон байха сагые 0,4 часаар, Слюдянка станциинхид 0,3 часаар, улаанүдынхид—0,2 часаар хорооһон байна. Иигэжэ отделениин коллективүүд нэгэ һара соо 11 мянга 910 түхэриг гүрэнэй мүнгэ арьбалһан байха юм.

М. САВЕЛЬЕВ.

Газар уһалалга тухай

Халяартын горхондо хаалта барижа, Мушын үбэрэй намаг налхи хатаажа шадаа һаамнай, олон гектар сабшалан эдлэгдэхэ. Энээнэй ашаар үбһэн ехээр абтаха байгаа.

Худан голһоо һэтэлэгдэһэн Могсохоной адагай ханаабаар уһа урадхуулаа хада Тужын хэдэн мянган гектар бэлшээри уһалагдаха аргатай.

Могсохондохи худагай уһые бүхэли үбэлдөө насосоор хөөрүүлэн гаргаад, тошон халяагаа хада, өнэ тойрон байһан бүхы сабшалангые бүхэли зундаа уһалжа болохо байна.

Ш. ЦЫВАНОВ.

Хэжэнгэ нютаг.

АЖАЛАА КОМПЛЕКСНООР ЭМХИДХЭХЭ АША ТУҺАТАЙ

3-дахи СМУ-гай бригадые даагш... Н. А. ОШУРКОВ хөөрэнэ

Гэрэй досоо талын хүдэлмэри дүүргэбэл, шэнэ барилга ашаглалгада тушаагдадаг байһаниинь мадээжэ. Энэ ажалые түргэнөөр, һайн шанартайгаар бүтээгээ һаа, шэнэ барилга унжагайруулагдангүй, саг соогоо дүүргэгдэхэ. Тиимэһээ манай ажалда ехэ эрилтэ хэгдэдэг гээшэ. Шэнэ барилгын досоо талые бэхеэр, хямдаар, гоё һайханаар сагаадаха, шэрдэхэ, мүн түгэсхэлэй ондоо ажал хэхэ хэрэгтэй болоно.

Харин барилгын зарим организацинууд гэрнүүдэй досоо талын хүдэлмэри ехээр унжагайруулдаг, техническэ эрилтэ хазагайруулдаг байха юм. Энэ ушарһаа шэнэ гэр байранууд саг соогоо ашаглалгада тушаагдадаггүй. Барилгын муу шанартайгаар дүүргэгдэһэн түшаа ажалшадһаа гомдолшье орожо байдаг.

Иимэ ушарай гол шалтагаан юуб гэхэдэ, тус тустаа мэргэжэһэн тусхай шэглэлтэй ондо онлоо бригаданууд штукатур хэдэг, шэрдэдэг, тиимэһээ тэдэнэр хоорондоо холбоо барисаагүйгөөр ажаллана гэжэ би һананаб. Шэрдэгшэд, штукатурщигууд өөһэдынгөө ажал тухай миин һаналаа табяад лэ, тэрэнээ дүүргэхэдээ ондоо тээшээ ябашадаг юм. Жэшээлхэдэ, штукатура хэгшэд шэрдэгшэдтэ ямар ажал тушаажа үгэнэйбди гэжэ огто анхардаггүй. Муугаар, жэгдэ бөшээр штукатурдажа, бетон холисо эндэ тэндэ хаяшоод, арилшаха дутагдал яһала олон дайралдаа. Шэрдэгшэд ажалаа эхилхэһээ урид энэ дутагдалые усадхаха, хана, палааха жэгдэлхэ, сэбэрлэхэ гэхэ мэтэ ажал дүүргэжэ, сагаа гээхэ баатай болоһо һэн. Ажалаа иигэжэ эмхидхэхэдэ барилга саг соогоо дүүргэгдэнгүй, үлүү гаргаша хэгдэдэг. Дутагдалай нэгэ талань энэ.

Манай барилга-хабсаралгын 3-дахи управленидэ элдэб дутагдал дайралдагша бэлэй. Тэрэниие ямар аргаар усадхаха тухай бидэнэр яһала зүбшэжэ үзөөбди. Иигэжэ нёдондо жэлэй февраль соо штукатурщигууд, шэрдэгшэдэй нэгэдэмэл комплексно бригада эмхидхэгдэһэн юм.

Тэрэ гэһээр эгсэ нэгэ жэл үнгэрбэ. Ажалаа шэнээр эмхидхэһэнэй урэ дүн харагдажа байна. Комплексно бригада эмхидхэжэ гэрэй досоо талын ажал хэхэдэ һураггүй һайн гэһэн тобшолол бидэнэр хээбди. Ажалаа шэнээр эмхидхэхэдээ хүдэлмэришэн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлэгдэнэ. Тиимэһээ штукатура, шэрдэлгэ гэхэ мэтые һайнаар, богони саг соо хэжэ дүүргэхэ арга олдобо.

Нэн түрүүн, ямар юумэнһээ ажалаа эхилхэ хэрэгтэйб? Манай, штукатурщигуудай гүйлтаар СМУ-гай хүтэлбэрилэгшэд дүй дүршэлтэй шэрдэгшэдые бригадамнай эльгээһэн байха. Лидия Черенцова, Гасима Нигмадзянова, Валентина Григорьева, Нина Вильская болон бусад бэрхэ шэрдэгшэд өөһэдынгөө дүй дүршэлдэ бригадын бусад гэшүүдые һургаа. Бидэнэр тэдэндээ штукатура хэхэ ажал заажа үгөөбди. Түрүүшын үдэрһөө эмхитэй гурнмтайгаар хүдэлжэ эхилээбди гэхын аргагүй. Бригадын гэшүүд бултадаа шахуу анхарал оролдолго гаргажа, шэнэ мэргэжэл шудалаа. Түрүүшын үедэ урданайхи мэтээр гэрэй досоо талын ажал нобшо удаанаар дүүргээбди. Тэдэ дүршэхэ, бэе бэеынгээ мэргэжэл шудалха бүреэ ажалнай бүтээсэтэй болоо, шанарынь һайжараа. Хоёр-гурба һарын үнгэрөөд байхада, ажалай бүтээсэ 130—140 процентээр дээшэлүүлэгдэһэн байна. Нормын ёһоор, бригадын гэшүүн бүхэн 6 дүрбэлжэн метр хана штукатурдахын оронд сүүдхэдээ 9—10 дүрбэлжэн метртэ хүргэдэг болоо.

Бригадамнай 28 хүнһөө бүридэнхэй. Хүн бүхэн һайнаар шэрдэжэ, штукатурдажа һураһан юм. Ажалдаа ерэн сасуугаа бултадаа гэрэй хана штукатурдадаг болонхойбди. Гурбан хүн бүхэн звено болжо, хэхэ ажалаа тодорхойлдог. Эдэ звенонуудта нэгэ нэгэ байра гү, али комнато үгтэдэг. Гэрэй нэгэ подъездын, булта дээрэ 20 байрые, ондоогоор хэлэхэдэ, 2000 үлүүтэй дүрбэлжэн метрэй хана 10—15 хоног соо штукатурдажа дүүргэнэбди. Энэ туршада дээлэ дабхарай хана хатажа үрдидэг. Тэрэниие жэгдэлхын, сэбэрлэхын тула бригадынгаа зарим гэшүүдые дүрбэн звено болгожо табидагбди. Тэдэнэр мүн лэ пол, сонхо, үүдэ жэгдэлэн шабадаг.

Бригадымнай бусад гэшүүд энэ үедэ нүгөөдэ подъезд, ...ондоо гэр штукатурдажа ... Энэ ажалаа дүүргэхэдээ, ... бригадаараа гэр сагаададаг, ...дэдэг болонхойбди. Хамтын ... лэ табан дабхар гэрэй пол, ... сонхо богони болзор соо хоё... хин шэрдэжэ дүүргэнэбди. ... комплексноор эмхидхэһэнэй ... манай бригада хэдэн шэнэ б... га болзорһоонь урид ашагла... тушаажа шадаа. Бригадымнай ... рим гэшүүд (12 хүн) Крас... мейскэ үйлсэдэ баригдаһан ... ухибүүдэй һураха һургуул... зорһоонь холо урид штукат... жа, шэрдэжэ дүүргэһэн бай...

Үшөө нэгэ асуудал тушаа ... тохо һанаатайб. Ажахын ... үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ ... яһала бэшэгдэдэг, хөөрэл... гээшэбди. Теэд тэрэниие бар... бригадануудта хэрэглэхэ асу... да манай управлениин хүт... рилэгшэд ёһотой анхарал ха... лаагүй байһаар. Энэ шухал... рэгые бидэнэр өөһэдөө абаад ... тэрүүлжэ шадахагүйбди. ... бодото туһаламжа хэрэгтэй. ... гай хүтэлбэрилэгшэд, инжен... техническэ хүдэлмэрилэгшэд, ... раб, мастернуудай туһалам... ажахын тоосоо нэбтэрүүлэе ... хэлэхэ хүсэлэнтэйб.

Манай бригадынхид па... XXIII съездын хүндэлэлэй а... вахтада жагсаа. Энэ съездын ... шэн хэлсэхэ, баталан абаха ... жэлэй түсэб тушаа партиин ... рективэнүүдэй проекттэй би... танилсаабди. Табан жэлэй т... да арадай ажахын горитой ... хүгжөөхэ байһанда баясанабди ... рилгашад мэргэжэлтэй бидэн... барилгын талаар хараалагдаһа... сэбэй ехэ һонирхуулжа, һана... дол түрүүлжэ байһаниинь ойл... той. Барилгые түргэн болзор... дүүргэхэ, шанарыень һайжар... ха, үлүү гаргаша хэхэгүй, ... түрүү арга нэбтэрүүлхэ, бари... индустри хүгжөөгдэхэ. Энэ ... бэелүүлхэ хэрэгтэ бүхы бар... шад хабаадалсаха, туһа нэ... оруулалсаха. Манай бригада... рүүшын ээлжээндэ ажахын ... нэбтэрүүлхэ, тэрэнэй ашаар ... рилгын болзор хорооохо, шана... һайжаруулха гэжэ оролдох...

А. ШУЛУН...
бэшэжэ аба...

Хонишон тухай зураглал

ХАБАРАЙ ҺҮНИИН УТАХАНД...

Һүни. Гэр соо харанхы, гансахан лэ зузаанаар сэнтэһэн сонхонууд үлэ мэдэг һаруултана. Үдэрынь тухашаран ажаллажа эсэһэн хонишод амаржа унтанхай. Бадмажаб үбгэн лэ гансаараа үшөө унтаагүй: дежурлана. Тэрэ мэнэ һаяхан хонидой хотонһоо ерээд байна. Үдэшэнһөө хойшо тэрэ зургаан хурьга үгтэжэ абаа. Дулаасаһанай һүүлдэ хубсаһатаяа хэбтэжэ, ойро зуура һажаад һэришэбэ. Юундэшьеб досоонь гэнтэ сошордолтой болошоод байгаа һэн. Магад дан удаан унташооб гэжэ һанаһандаа гү, али һүниин дунда гэнтэ һалхи шуурганай бууһанда гү: хойто зүгэй шанга һалхинай гэрэй ханые шэмээтэйгээр үлеэхэнь дуулдана.

Үбгэн Бадмажаб пеэшэн дээрэ хатааһан бээлэйгээ абаад, унтажа байһан нүхэдөө һэреэхэгүйе оролдон, шэмээгүйхэноор гаража ошобо.

Үүдэнэй хажууда үлгоотэй байһан фонарь абажа носоогоод, үшөө хурьгалаадүй хонидой гаһалга руу оробо. Түрөөгүй хонидусоон үлөө—оройдоол зуугаад гаран. тиин хурьгашан тэдээнэй дунда эхэдээ долёолгожо байһан нарай хурьгые дары обёорбо. Теэд тиишэнь ошохынгоо урда тээ тэрэ бэшэ хонидые анхаралтай нюдөөр ажаглан харана. Эгээл энэ үедэ нэгэ хонин хэбтэриһээ бодоод, дороо үнэрдэн юундэшьеб маараба.

Бүлэг хонидые тойрожо гараха зуураа Бадмажаб тэрэ хониной дэргэдэ үшөө нэгэ хурьга обёорхорхёо. Тэрэнь энэ үедэ һулахынаар халта тэршэлээд, хүдэлхэеэ болишобо. Хурьгашан бушуухан дээрэнь тонгойжо, сагаан «самсыень» урижа сүлөөлбэ. Хурьган амилнаашьегүй. Бүтэжэ үхэшоо гээшэ гү? Үбгэн тэрэ хурьганайнгаа ама нарбыень үдхэн залхагһаа хургаараа сэбэрлээд, амисхал оруулхые оролдон, шэхэ, ама руунь шангаар үлеэжэ оробо. Нэгэ-хоёрхон минута үнгэрхэдэ, хурьган халта хүдэлөөд, дары толгойхоноо үргэжэ, нариихан аал. богониихоноор маараадхибал даа. Иигэжэ хурьгашан үбгэн үхэһэн шахуу хурьгые амидыруулаа бшуу.

Бадмажаб үбгэн энээнһээ урда хонишоноор хүдэлдэг аад, һүүлэй жэлнүүдтэ түл абалсахаяа отарадаа ерэдэг болонхой. Түл абалга халаа хонишодой эгээл бэрхэтэй үе гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ. Үндэр наһатай болобошье, Бадмажаб үбгэн гэртээ, пеэшэнэйнгээ хажуудa, бэеэ шаража һуугаагүй, харин ажахын ехэ шухала ажал хэрэгүүдэй шиидхэгдэжэ байһан газарта ерээ ха юм. Үнинэй ажалша хүнэй сэдьхэл ехэ ажалда хабаадаагүй байжа тэсэнэгүй бшуу даа.

Хонишодой халуун ажалай үедэхи үшөө нэгэ һүни үнгэрбэ. Мүнөө үүр сайнхай, бүрхэг хүйтэн үдэр эхилээд байна. Худэриин голой саанахи хадануудай оройгоор хөөрэн гараһан үглөөнэй наран нимгэн үүлэнөй таһархайгаар халта шагаагаад, дахин халхалагдашаба. Һалхиншье үшөө намдаагүй.

Харин хонишод ажалайнгаа шэнэ үдэрые үни эхилэнхэй. Тэдэ хурьгадаа хүхүүлжэ тухашарна. Хурьган бүхэнэй эхээ бэлээр олохын тулада тэдэниие нэгэ-хоёроорнь, багахан бүлэг бүлэгөөрнь эхэдэнь табина. Ахалагша хонишон Даша Жамьянов, хонишон Эрдэнжаб Афанасьев, Гончик болон Самбу Майдаровтан гансашье хурьга үлэн хооһоор үлөөхэгүйн тула анхаралтайгаар ажаллана. Энэ үедэ үбгэн Бадмажаб Мункуев нарай хурьгадые хүхүүлжэ һургана. Һүниин ээлжээ үнгэргэһэн энэ үбгэжоолэй шарайда эсэһэн тэмдэг үзэгдэнэгүй.

Хуурай үбһөөр эдеэлһэн хонид худагай дэргэдэ абаашагдажа уһалагдана.

Һүниндөө шиигтэһэн дэбдихэрыень хурьгадай хашаануудһаа гаргажа, хуурай һолоомо тараахаһаа һүүлдэ хонишод сайлахаяа ошобод. Харин ахалагша хонишон Даша Жамьянов хотон соо үлэжэ, нэгэ хашаанһаа нүгөөдэ хашаанай дэргэдэ ошожо, юушьеб бодон зогсоно. Харин садхалан хурьгад дэбхэрэлдэн түйлдэнэ. Тэдэ булта өөдэргэн дорюунууд. Тэрээнэй отарын хонишод 483 хурьга абаад байна.

«Үшөө 125 хурьга абахабди. Тиигэжэ 100 эхэ хонин бүриһөө 100 хурьган абтаха болоно. Яажашье һаа энээниие түйлаха ёһотойбди»,—гэжэ Жамьянов бодоно.

Нёдондо 100 эхэ мал бүриһөө 85 хурьга абаһан дүнгынь ахалагша хонишоной һанаанда яашье хүрөөгүй. Түрүүшынхеэ хурьгалһан түлгэнүүдһээ эды шэнээн түл абаһаниинь тиимэшье үсөөн бэшэ гээшэл даа.

Гурбан жэлэй саада тээ Даша Жамьянов залуу хонидой отара даажа абаа һэн. Томо болгогдоһон, үсхэбэрилгэдэ бэлдэгдэһэн түлгэнүүд үнгэрһэн жэлдэ түрүүшынхеэ хурьгалһан юм. Һайн түлтэй, үдэсэтэй эхэ мал болгохын тулада хонишод тэдэнээ анханһаа һайнаар харууһалдаг, тоби... ганаар үбэлжүүлдэг бэлэй. ... жэлдэ түл абалга урагшата... гэжэ хонишод тоолоно. Үб... дүүрэтэр малаа гарзалуул... тулада энээнһээ хойшо ... ехээр шармайн ажаллаха б... но. Баатар Аюшеев болон ... Эмигенов гэгшэдэй даадаг ... отарануудташье түл абал... жалтатайгаар үнгэржэ б... Баатар Цындамбаевич ... жэлдэ 100 эхэ хонин бүри... хурьга абаад, байгша ондо ... абахын түлөө тэмсэнэ. Өөһ... туһалагшадтай хамта дүй ... тэй энэ хонишон зориһон... хэнь лабтай. Тиин Жамь... отарынхид тэдэнһээ гээгда... гүй.

Үргэн нэмжээ Энхэ-Тала... хүнжэлөөр хушагданхай. ... жабар һалхинда шанхинаж... һандал үзэгдэнэ. Бэрхэтэй... хабар болохонь даа. Тиим... рэниие хатуу зоригтойгоор ... лажа түйлаха бологдоно.

Д. ДУГА...
«Ленинэй туг» газ...
хүдэлмэрил...

«Дружба» колхоз
Хяагтын аймаг.

Коммунист тухай хөөрөөн

ОЛОН МИЛЛИОН ЗЭРГЭТЭНЭЙ НЭГЭН

Шоссейнэ гэжэ нэрэтэйшье haa, эрмэг, ялхитай болошоhон харгы... урдамнай ашаанай хоёр машина ...шинтараа hэжэлүүлнэ. Хүрин ха... тооhо шорой. Уданшьегүй улаан ...гы дууhажа, елэгэр хара харгы ...шаа зурыба. Асфальтда оромсоо..., хойто машинань түргэдэжэ, ур... ...яа хүсэжэ захалба. Урдань оро...ые, холодо холодоhоор, хараа ди...гаашье харуулангүй, гүбээгэй сап... ...р далда орошолой. Хоёр аалин ...натайшуул арай гэжэ Торшин ...да ерэхэдэнь, харза дээрэ нөөхи ...мнай зогсонхой, нюргаар үндэр ...н энэбхилhээр угтажа байба.

— Эрэ хүн гээшэ иигэжэ ябуулдаг ...эжэ хаража абаба гүш, Цырен...?— гэжэ хожомдоhон нүхэрөө ...олоно.

— Машинашни hайн ха юм даа.

— Машинамнай эзээр болодог бэ...й, нүхэр...

Хожомдожо ерэhэн нүхэр радиатор... уhа хэхээ кабинаhаа гараха хоо... нюргаа тэниилгэн:

— Оо, ёо-ёо! Нюрган hалаа. Асфальт... оротороо дэншээ, хажар, элдэз ...рээ hүгнэршэхөөр,—гэжэ гэмэрнэ. ...болонгойл харгытай зомди даа. Хэ...шье...

— Хүлеэжэ бү яда, нүхэрни. Ма... энэ Директивэнүүдэй проекттэй ...тэ. Тиигээд гурбадахи хуудаhанда ...ни тэмдэглэжэрхиhэн газарые уг...архихада... Тиигэбэл гэмэрхэ, гу...лаа болихо гээбши...

Энэ нүхэрөө шоглон хүхижэ баиг... ...мнай Зэдын голой шофернуу... дунда «үндэр Будажап» гэжэ ...hэн нүхэр Гуржапов гээшэ. ...нэгэ баhал «үндэр Будажап»— ...божабай Будажап гэжэ шофер. Хоюулан хоёр метрhээ наашаа ...дууд хадань «үндэр Будажап» гэ... хүнүүд hамуурдаг юм. Энэ му...нэгэнтэйнь—Захааминай аймагай ...ний Октябрь» колхозой эрхим ...ернуудай нэгэн Будажап Ринчи...тэй танаа танилсуулжа байна...

...луу шофер нүхэрhөө газетэ аба... ...hан газарынь уншана: «...— ...уу хушалтатай автомобильна хар... ...дые табан жэл соо жара мянга ...уу километр бариха». О-hоо, жа... мянга!

— Ойлгосотой гү? Ядахадаа мян...ые километрынь манай республи... тудаг даа: хамаг харгынуудна... ...таар хушагдашахал. Одоол ...дэ манай Цыренжап гээшэ шүр...дэжэ hуушоод лэ, ганса гарха... ...аа машинаа залажа, hэршэгэ... ...дэжэ ябахал даа. Харин мүнөө ...ам, нюргам», гэсэгээхэш... Тэсэ... узэхэ, тэсэжэл үзэхэ хэрэгтэй. ...элдээн, хүхилдөөн. Тиигээдшье ...нүхэд радиаторнуудтаа уhа хэ... ...од, асфальт харгыгаар hубарил... саашаа шурьюулаад hэн.

...лон үгэгүйшье haa, коммунист ...жап Ринчинович хүхихэ, энеэдэ ...а гаргаха дуратай хүн. Хаанашье, ...эшье түбшэн даруу зантай, хэ...эй, туhатай юмэл хэжэ, хэлэжэ ...а. Тиихэдээ олон миллион зэргэ...тэй Коммунис партиин юрын нэ...шуун ябаhанаа хододоо hанажа ...эжэ, ехэшье, багашье юумэн ...э коммунистын жэшээ, шэнжэ ...ар харуулжа, партиингаа полити... нэбтэрүүлжэ ябадаг. Өөрөө аги...ршье, пропагандистшье бэшэ. Геэд коммунист бүхэн агитатор байха ёhотой ха юм.

Үнгэрэгшэ дүрбэн жэл соо, хоёр съездын хоорондо, залуу коммунистын ажабайдалда ехэшье хубилалта болоогүй. Үнөөхил машина жолоодолгон, үнөөхил үдэр, hүниие илгадгүй, үбhэ таряа, модо шулуу, элдэб ашаа шэрэлгэн. Тиигэбэшье ажабайдал гээшэ нэгэ дороо байдаг бэшэ, алибаа юумэн хубилжа, шэнэ шэнжэ шангир оложо байдаг тула Будажап Ринчиновичыншье хубида хубилалтанууд яhала болоhон. Тэдэнэй гол шухалань гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлнүүдтэ зон нүхэдэйнгөө дунда бүри ехээр хүндэлүүлдэг, олониитэдэ тоомжо, магтаалынь ехэ болоо. Ажал хүдэлмэри дээрэнь болоhон хубилалтанууд гэхэдэ, гурбадахи классай шофер байhанаа хоёрдохи классай мэргэжэл олоо. Колхозой ганшаад шофернууд соо хоёрдохи классай хүнүүд оройдоол хоёрхон. Тиигэжэ ашаанайшье, хүнгэншье автомашина, автобусшье жолоодохо, хэрэгтэй болоо haань, механигааршье хүдэлхэ эрхэтэй болоо.

Эдэ жэлнүүдтэ зөөhэн ашаанайнь хэм хэмжүүрые, ябаhан замыень тоолохо болоо haa, хада уула мэтэ ехэ, дэлхэйе хэдэ тойроод срэhэн ааб даа. Холын замда ходо гаража байдаггүй, колхоз дотороо элдэб ашаа шэрэдэг мүртөө жэлдээ 40—50 мянган километр гүйлгэhэн байдаг. Абажа ябаhан машинань эбдэрхэ, зогсохо ушар тон хомор. Арбан дүрбэдэхи жэлээ машина жолоодожо ябабашье, оhолдо, гэнэ аюулда оропон ушар байгаагүй.

Колхозой ажахын хэдэ хэдэн hангаринууд удаа дараалан ажахын тоосоондо оробошье, мүнөө жэл болотор автомобильна парк энэ шэнэ гуримда оруулагдаагүй байhан юм. Энэ ушарhаа үлүү гаргашанууд ехээр хэгдэдэг, автомашинанууд зүбөөр, ашиг үрэ ехэтэйгээр хэрэглэгдэдэггүй байгаа. Машина, техникэдэ хайша хэрэгээр, эзэн бусаар хандаха, запасной часть, түлишэ, тоhо гам хайрагүйгөөр гаргашалха, хажуу тээшэнь худалдажархиха гэхэ мэтын ябадалнууд али олон үзэгдэдэг байгаа. Зарим хүнүүд «зүүн тээшээ» олзо бэдэржэ, колхозой машиные зүглэhэн руугаа намнахашье ушар али олон байдаг hэн. Мүн колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй захиралтаар центнершье таряа тээгээд, нэгэшье хүниие hуулгаад, ашаанай томо машиные гүйлгэжэ байлган захагүй hэн ааб даа. Шэнэ жэлhээ эхилэн, автопарк, ажахын тоосоондо оруулагдаа. Тиигэжэ хамаг юумэн эмхи гуримаа оложо, элдэб гаргашанууд хямгатай боложо байна. Түрүү шофер Будажап Ринчинович энэ шэнэ аргые эдэбхитэйгээр нэбтэрүүлэгшэдэй нэгэн.

Табан жэлэйнгээ түсэбөөр колхоз ажахыгаа саашадань улам хүгжөөхэ ехэ зорилгонуудые урдаа табяа. Илангаяа барилга ехээр хэгдэхэ. Тиимэhээ элдэб ашаа шэрэлгэн бүри ехэ болохо.

— Хэдэхэн жэл үнгэргөөд байхада манайш гаражhаа үдэр бүри гуишадушэн машина нэгэ доро гаража байдаг болохо,—гэжэ Будажап Ринчинович омогорхоно.

Иигэжэ олон миллион коммунистнуудай нэгэн Будажап Гуржапов үнэн сэхэ, оролдосотой ажалаараа түрэл партиингаа түүхэтэ съездые угтажа байнхай.

Д. ЦЫРЕНЖАПОВ.

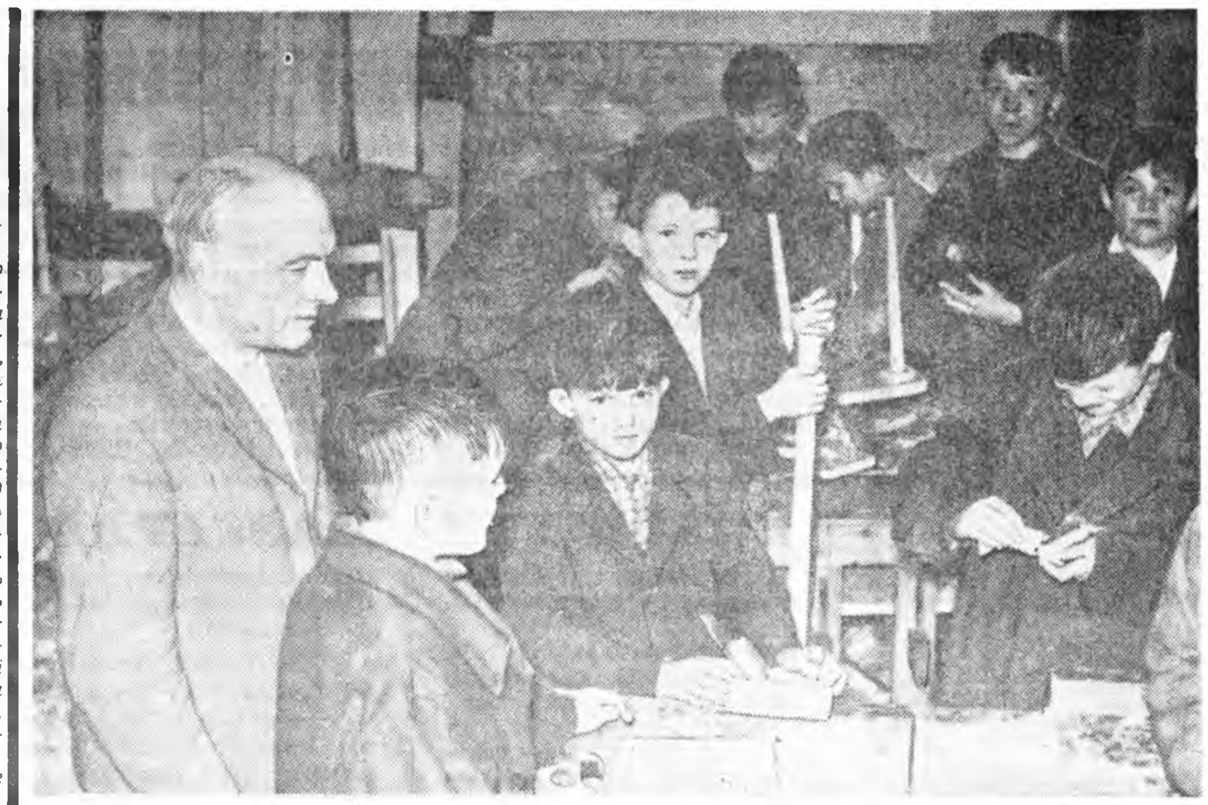

Үхибүүдэй дуратай нүхэрынь

Эдир техникүүдэй станциин уран дархашуулай кружогой хүтэлбэрилэгшөөр Николай Николаевич Марков ажалладаг юм. hаяхан өнэ нүхэрнай 60 наhатай болобо. Энээхэн наhан соогоо Николай Николаевич зүгөөргүй олон юумэ хараhан, үзэhэн байха даа. 36 жэл КПСС-эй гэшүүн ябана бшуу. Бүхы наhанайнгаа гурбанай нэгые сэрэгэй албанда үгэhэн.

Манай станцида арба нэгэн жэл соо хүдэлжэ, өөрынгөө баян дүршэлдэ—залуу үетэниие hургажа байдаг.

Тон hайн мэргэжэлтэй—улаан модоор юумэ дархалха ба фанеровка хэхэ мэтэ. Сугтаа хүдэлжэ ябаhан зондоо, мүн үхибүүдтээшье ехэл хүндэтэй хүн болонхой.

Мүнөө үедэ Николай Николаевич табяад үхибүүдые нарин, модошо дарханай мэргэжэлдэ hургажа байна. Тэдэнэй ехэнхидынь багашуул (4—5 классай hурагшад).

Анха түрүүн энэ кружогто ябаhан үхибүүд мүнөө дархан болонхой, завод, фабрикануудта хүдэлжэ ябадаг. Жэшээнь, Мартынов, Никулин гэгшэд ЛВРЗ-дэ мэргэжэлээрээ хүдэлнэ. Володя Самилкин мебельнэ фабрикада ажаллана.

Бусад олон hургуулиин ажалай багшанар ехэнхидээ Николай Николаевичта заалгажа гараhан байха.

Нүхэр Марковай ударидалгаар манай станцида «универсальна»—модо дархалха станок уралагдаhан байна. Энэ станок дээрэ аяар 14 янзын ондо ондоо хүдэлмэри хэжэ болохо юм.

Мүнөө үедэ Н. Марковай кружогойхид Улаан-Үдэ хотынгоо 300 жэлэй ойн hайндэртэ бэлэдхэжэ эхилээ.

Ч. БУДАЕВ,
Республикын эдир техникүүдэй станциин методист.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Н. Н. Марков үхибүүдэйнгээ дунда.

ЮРЫН ХҮН ТУХАЙ

ҮҮДЭ ТОНШОНО: НЭЭГТЫ ТҮРГЭН!

hүниин тэн багта үүдэ нээргэхэ абяан дуулдажа, амаржа хэбтэгшэдэй зариман сошордон hэреэд, дурагүйтэhэн хэбэртэйнүүд өөр хоорондоо гэмэрэлдээдхинэ. Гостиницын эзэн эхэнэр шубуун мэтэ hэргэгээр унтадаг. Тиимэhээ үүдэнэй нээрхэтэй хамта hуха харайн бодоод, газаашаа яруу түргэнөөр шуумайба.

— Энэ хэн бэ-э!—гэжэ түбшэн даруунаар hурахадань:

— Бидэл-деэ! Алтайhаа ябанабди. Хяагта ошохо гэжэ ябаhаар оройтоод, эндэтнай хонохо гэжэ шиидээбди. Энэ hүниин тэндэ хэнэйдэ баhа ошохобши,—гэжэ гуйн haгад хандахатайнь хамта жаахан үхибүүнэй бархирха абяан дуулдаба.

« Унтаха газар үгышье hэп. Теэд яахаб. Харгын зон хаямта. Арга олдоно аабза. Орогты, орогты, — гэжэ гостиницын эзэн эхэнэр урин дулаанаар тэдэниие оруулба.,

Гостиницын эзэн эхэнэр оройтожо ерэhэн айлшадаа өөрынгөө таhагта оруулаад, үхибүүтэй эхэнэрыень унтажа байдаг унтаридаа түбхинүүлхэ гэхэдэнь, тэрэнь иигэжэ аягүйрхэбэ:

— Үгы, та иигэхэдээ яажа байнат. Унтариитнай эзэлхэ гэжэ гү? Үгы, үгы. Бидэ hуумгашье hүниеэ үнгэргэхэбди. Хамаагүй, бү hанаашархагты.

Тиигэбэ яабашье тэрэл илдам энэрхы эхэнэрэй гуйлтаhаа арсахын огто аргагүй, аягүйшье байгаа бэлэй. Бултадаа түбшэн зохидоор түбхинэhэн, hүниеэ яhала hайса үнгэргэhэн, үглөөгүүрнь тэнсэлгүй ехэ баяр баясхалан хүргэhэн, манайхяар айлшалжа байгаарайгты гэжэ урин hан юм. Бултанда хүндэлүүлжэ, баяр баясхаланда хүртэжэ байхаhаа hайн hайхан юумэн үгы бшуу.

* * *

«Хэн гээшэб энэмнай? Энэрхы дулаан харасатай, хөөрэлдэхэhөө аятай зохид, аалин даруу абари зантай эхэнэр бэлэй. Александра Петровна Агафоноваhаа ондоо хэн байха hэм!» гэжэ Хүдэрэ-сомонойхид абаhаар хэлэдэг заншалтай.

Александра Петровнае гансашье нютагайхидынь хүндэлдэг бэшэ, харин ажалайнгаа хэрэгээр ишэ ябуултажа байдаг танигдаагүй хүнүүд тэрээн тухай зүрхэ сэдьхэлээ хүдэлгэн хөөрэдэг.

Тиихэдэ Хүдэриин совхоз haя эмхидхэгдэжэ байгаа. Аймагайнь эмхинүүд Хяагта руу зөөжэ ошоо, гэбэшье, совхоз өөрын лэ гостиницатай байха ёhотой. Тиигэhээр байтар гостиница эмхидхэгдэhэн байгаа. Теэд даагшаар хэниие табихаб? Ажаллаха хүн олдобогүй. «Ажалынь хүндэ хүшэр, салин хүлhэниинь багашаг байна» гэхэ мэтын үгэ хүүр совхозой хүтэлбэрилэгшэдтэ дуулдаба.

Уданшьегүй арга олдоhон байгаа. Ушарынь гэхэдэ, тэрэ гостиницыень Александра Петровна даажа абаhан юм. «Хаял даа тэрэнээ. Оройдоо бүтэхэгүй ажал. Өөдэ hөөргөө ябуултааша хүнүүдэй зараса болохош» гэжэ хэлсээшэдшье тэрэ эхэнэрэй урмые хухалаагүй hэн. Тэрэ гэhэнhээ хойшо Александра Петровна ото тэндээ хүлэлhэн, мүнөөшье хүдэлhөөр зандаа.

* * *

Баhа айлшад, гэрээр дүүрэн айлшад ерэнхэй.

— Орогты, орогты!—гэжэ Александра Петровна бултыень урина.

М. ОСОДОЕВ.

АЖАЛШАДАЙ БЭШЭГҮҮДhЭЭ

Асуудалда харюусанабди

КОЛХОЗНИГУУДАЙ АЖАЛАЙ ДЭБТЭР БЭШЭХЭДЭ...

Бидэнэр колхозойнгоо гэшүүдтэ ажалай дэбтэр барюулжа байнабди. Тэрэнэйнгээ хүдэлмэриин стаж тооложо гаргахадамнай зарим ойлгогдоогүй асуудалнууд гарана. Хүндэтэ редакци, эдээндэмнай харюусажа үгыт. Тиихэдээ «Буряад үнэн» газетээрээ дамжуулжа харюусабалтнай бусадшье зондо hонирхолтой байха hэн ха гэжэ Зэдын аймагай «Мир» колхозой кандрнуудай инспектор нүхэр Д. Бадмаев манда хандаба. Асуудалнуудта харюу үгэхыень облпрофсоведэй юристконсультант нүхэр З. Г. Мокшоновада хандаhан байнабди.

Асуудал: Нэгэ колхозhоо нүгөө колхоздо орожо хүдэлhэн хүнэй стаж хайшан гэжэ тоологдохоб? Жэшээнь, түрэлхи колхоздоо табан жэл ажаллаад, манай колхоздо хадамда ерэhэн эхэнэр эндэ наймадахи жэлээ хүдэлжэ байна. Энэ хүн хамтадаа хэды жэл стажтайб?

Харюу: Алишье haa, колхоздол хүдэлhэн бүхы жэлнүүд ажалай стажда оруулагдаха. Тэрэ жэшээ болгожо дурсагдаhан эхэнэрэй хүдэлмэриин стаж хамтадань арбан хоёр жэл болоно.

Асуудал: 1958 он болотор олон колхознигуудай МТС-эй хүдэлмэришэд гэжэ тоологдожо байгаад, колхоздо тракторист, комбайнераар хүдэлдэг haаб даа. Эдэнэрэй хүдэлмэриин стаж али жэлhээ тоологдохоб? 1958 онhоо хойшо гү, али анхан МТС-тэ ошохоhоо уриид колхоздо орожо хүдэлhэн сагhаань эхилээд гү?

Харюу: Колхознигуудай МТС-тэ хүдэлhэн бүхы жэлнүүд ажалайнь стажда сүм тоологдохо.

Асуудал: Хүдөө ажахын артелиин гэшүүн байтараа гүрэнэй эмхи зургаанда гү, али предприятида ошожо ажаллаhан хүнэй hөөргөө колхоздоо бусажа ерэбэл, стажынь хайшан гэжэ тоологдохоб?

Харюу: Колхозhоо гадуур хүдэлhэн жэлнүүдынь мүн лэ ажалай стажда оруулагдаха.

Асуудал: Армида алба хэhэн жэлнүүд колхознигуудай стажда тоологдохо гү?

Харюу: Сэрэгэй албанда ябаhан бүхы жэлнүүдынь хүдэлмэриин стажда бэшэгдэхэ ёhотой.

Асуудал: Эрхэ сүлөөгөө хаhуулжа, түрмэдэ ябаhан болзор хайшан гэжэ тоологдохоб?

Харюу: Ажалай стажда энэ саг оруулагдадаггүй.

Асуудал: Колхозой тракторист (эрэ хүнүүд) хэды наhа хүрэжэ, пенсидэ гарахаб?

Харюу: Ажалайнь стаж бүхыдөө 25 жэлhээ үсөөн бэшэ аад, 12,5 жэлhээ бага бэшыень трактористаар хүдэлhэн эрэ хүн 60, эхэнэр—55 наhа хүрэхэдөө пенсидэ гараха эрхэтэй.

Коммунис ажалай ударник Валентина Митрошина түмэр замай Улаан-Үдэ станциин пассажирска поезддо техническэ харууhа хэгшээр ажаллаха зуураа, КПСС-эй XXIII съездын хүндэлэлдэ абаhан уялгаяа hайнаар дүүргэжэ байна. Вагонуудай автотормоз болон бусад оньhонуудые hайнаар шалгадаг дээрэhээнь поездын hаатаха ушар нэгэтэшье үзэгдөөгүй.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: В. Митрошина.

В. АХМАДЕЕВЭЙ фото.

* * *

БУРЯАД ДУУНУУД УЛАМ ШАНГААР ХАНХИНАГ ЛЭ!

Үнгэрэгшэ жэлэй январь hарада Буряадай филармониин лекци-концерт табидаг бригада эмхидхэгдээ hэн. Энэ коллективэй гол зорилго хадаа буряад арадай, мүн Буряадай композиторнуудай дуунуудые арад зоной дунда дэлгэрүүлхэ гэhэн юм.

Буряад арадай дуун тухай лекци-концерт үгэхэдөө Хориин, Захааминай, Сэлэнгын, Хяагтын, Жэдын(?) ...айрай, Эхирэд-Булгадай дуун ...ай харуулагдаа hэн. Түрын, ...гүүшанай, мүн мүнөөнэй арадай дуунууд тухай хөөрэжэ үгтэhэн байна. Комплексно институдай эрдэмтэ Д. Дугаров энэ лекци-концертын программа зохёожо үгөө. Иимэ программатай манай бригада бүхы аймагуудаар, гүүртэнүүдээр ябаhан байна. Буряадай АССР-эй габьяата артистнууд В. Бамбацыренов, М. Санжиев, РСФСР-эй габьяата артист Ц. Хоборков, буряад, монгол арадай дуунуудые дууладаг Ц. Дугарова, артистнууд Ц. Шаглаев, К. Игнатьева болон бусад энэ бригададамнай оролсодог юм.

Түрүүшээр лекци-концертые хүн зоной ямараваршье угтахань мэдэгдэдэггүй, манай бригадынхид айдаг байгаа. Теэд хэдэ хэдэн удаа хүнүүдтэй уулзаhанай hүүлээр лекци-концертмнай hайшаагдана гэжэ ойлгогдоо hэн. Хүдөөгэй ажалшадые, илангаяа холын малшадые иигэжэ хангахада, тон таарамжатай гэжэ тодороо. Жэл соо манай бригада 300-гаад лекци-кенцерт үгөөбди.

Мүнөө жэлдэ манай бригада лекци-концертын шэнэ программа зохёогоо. Буряадай композиторнуудай дуунуудhаа гадна ород композиторнууд П. Берлинский, В. Морошкин, Н. Тихонов, М. Фролов гэгшэдэй найруулhан буряад арадай дуунуудые дуулаха хүсэлэнтэйбди.

Лекци-концерт табихаhаа гадна, манай бригадын артистнууд хүдөөгэй уран hайханай коллективүүдтэ туhаламжа хүргэдэг, буряад арадай дуунуудые бэшэжэ абадаг.

Мүнөө манай бригада Хориин аймагта ябана.

Ц. РИНЧИНОВ,
бригадые хүтэлбэрилэгшэ, Буряадай АССР-эй культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ.

КРАСНОДАР. Гражданска авиа... хүдөө ажахыда болон тусхай ...да хэрэглэлгын бүхэсоюзна ...-шэнжэлэлгын институдта ...авкэ нээгдээ. Диаграмма..., монтажууд, фотовитринэ..., самолёдууд болон вертолё...ай македүүд, хүдөө ажахын ...да зорюулагдаhан тусхай ...ромуудай, ойн түймэр сараха ...б шэнэ шэнэ арга хэрэгсэлнүү... ...македүүд выставкэ дээрэ та...хай. Эдэ экспонадууд хадаа ...ой арадай ажахыда гражданска ...ин мүнөө ямараар хэрэглэг...ые, саашадаа хэр ехээр хэрэг...хэ байhые эдэ экспонадууд ...тодоор харуулжа үгэнэ. Зураг ...: институдай выставкын зал...

ТАСС-ай фотохронико.

ХРОНИКО

Ой модоной ажахын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй гүрэнэй комитедэй түрүүлэгшээр нүхэр **Рубцов** Василий Ивановичые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум томилоо.

* * *

Василий Иванович Рубцов Смоленскэ областьдо 1913 ондо түрэhэн юм. Ленинградай С. М. Кировэй нэрэмжэтэ лесотехническэ академиие, удаань энэ академиин дэргэдэхи аспирантурые тэрэ дүүргэhэн байгаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу-ехэ дайнай үедэ Василий Иванович батальоной командир, полкын командирай орлогшо байhан юм. Дайнай дүүрэhэнэй hүүлээр В. И. Рубцов Ленинградай лесотехническэ академидэ ахалагша багшаар, удаань Воронежой лесотехническэ институдай директорээр хүдэлөө. Ой модоной целлюлозно-саарhанай, модо болбосоруулгын промышленностиин болон ой модоной ажахын талаар СССР-эй Госпланай дэргэдэхи гүрэнэй комитедэй модоной ажахын управлениие тэрэ hүүлэй үедэ толгойлhон байна.

Василий Иванович Рубцов—профессор, хүдөө ажахын наукануудай доктор, ой модо тарижа ургуулгын элдэб асуудалнуудаар олон статьянуудай, брошюранууд болон томо зохёолнуудай автор юм.

(ТАСС).

Ногоон далаймнай урган шууяжа байг лэ!

Ой модоной ажахын талаар СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй союзно-республиканска гүрэнэй комитедые СССР-эй Верховно Соведэй Президиум haяхан бии болгоо. Шэнэ комитедэй үмэнэ табигдажа байhан зорилгонууд тухай тэрэнэй түрүүлэгшээр мартын 11-дэ томилогдоhон профессор, хүдөө ажахын наукануудай доктор Василий Иванович Рубцов ТАСС-ай корреспондентдэ хөөрэжэ үгөө.

— Манай ороной газарай хахадые ой модон эзэлдэг,—гээд В. И. Рубцов хэлээ. — Дэлхэйн бүхы модоной нөөсын гурбанай нэгэ шахуу хуби энэ ногоон далай соо байдаг гээшэ! Манай ой модоной баялигые арьбадхаха, тэрэниие зэн ёhоор ашаглаха гөөшэ шэнэ комитедэй гол зорилго болоно.

Ой модоной ажахые хүтэлбэрилгын түхэл маягуудта хэдэ хэдэн горитой хубилалтанууд hүүлэй жэлнүүдтэ болоо. 1947—1953 онуудта СССР-эй ой модоной ажахын бэеэ дааhан министерство бии байhан юм. Тиихэ үедэ ой хомортой районуудта үлүү ехээр модо отололго хүсэдөөр болюулагдаhан, модо тариха болон hуулгаха хүдэлмэри горитойгоор нэмээгдэhэн байгаа гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Удаань өнэ министерство СССР-эй Хүдөө ажахын министерствэтэй нэгэдүүлэгдээ. Ой модоной талаар главна управлениин штат бага болго болгогдоhоор, удаань хүсэдөөр усадхагдаа.

1962 онhоо ой модоной ажахые бүхы орон дотор хүгжөөхэ асуудалнуудые эрхилэлгэ Ой модоной, целлюлозно саарhанай, модо болбосоруулгын промышленностиин болон ой модоной ажахын талаар СССР-эй Госпланай дэргэдэхи комитедтэ дамжуулан үгтэhэн байга. Энэ комитет хожомшог министерство болгогдоhон байха юм. Тиин ой модоной ажахын нютагуудтахи органууд болон предприятинууд ой модоной промышленностиин органуудай мэдэлдэ ороо hэн.

Ой модоной ажахые иимээр хүтэлбэрилтэhөө hайн үрэ дүн гараагүй. Бүри hүүлшын үе хүрэтэр ой модоной баялиг зарим ушарта ашаг багатайгаар хэрэглэгдэдэг байгаа гэшэ. Модо отолдог участогууд дээрэ заримдаа олон үнэтэ модон үлэдэг hэн. Тиихэдэ модо үсөөнтэй районуудта хараалагдаhан участогуудhаа ондоо тээгүүршье шэлбүүhэтэ модон бэлэдхэгдэдэг байгаа бшуу. Тиихэтээ хамта шэнэhэ, шэлбүүhэтэ нарихан модо ашаглаха шухала хэмжээн абтадаггүй бэлэй. Модо бэлэдхэдэг гол районуудта ой модо тарижа hэргээхэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр хэгдэдэг байна.

КПСС-эй ЦК-гай сентябриин (1965 он) Пленумhээ хойшо ой модоной ажахын бэеэ даанхай республиканска министерствэнүүд гү, али главна управленинүүд орон дотор байгуулагдаа hэн. Мүнөө бүхы орон дотор ой модоной ажахын али бүхы хэрэгые хүтэлбэрилхэ, ажал ябуулгыень тааралдуулха үүргэтэй орган байгуулагдаа.

Манай комитедэй үмэнэ ехэ зорилгонууд табигданхай. Ой модо тарижа hэргээлгые үргэдхэхэ, тэдэнэй ашаг үрые дээшэлүүлхэ гэжэ табан жэлэй түсэб тушаа КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектээр хараалагданхай. Эртэ урданhаа хойшо маанадта үлдэhэн модонуудта орходоо, hайн шанартай, үрэ ехэтэй модонуудые тарижа ургуулха зам болон онол аргануудые манай наука болон дүй дүршэл бии болгоо. Түрүү түйлалтануудые үйлэдбэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ манай уялга болоно. Украинада, Белорусси болон Урда зүгэй талын районуудта мүнөө отолhондоо орходоо олоор модо hуулгадаг болонхой. Хойто зүгтэ, Сибирь болон Алас-Дурна зүгтэ (илангаяа түмэр болон шоссейнэ харгынуудhаа холын нютагуудта) ой модо шэнээр тарижа ургуулха хүдэлмэри отололгоhоо гээгдэлтэй байhаар. Иимэ байдалые заhаруулха хэрэгтэй.

Ой модон манай национальна угаа ехэ баялиг, совет газар нютагай омогорхол болоно. Байгаалиин энэ баялигhаа барилгын детальнууд, мебель болон саарhанhаа эхилээд, белогой концентрадууд болон «С» витамин хүрэтэр—хори мянга гаран элдэб янзын материалнууд болон химикадуудые—бидэнэр абадаг байнабди. Манай ажабайдалда ой модоной удха шанар эдэ бүгэдөөр оройдооshье хизаарлагданагүй. Ой модон уhа болон hалхинhаа газарай хүрьhэнэй гэмтэн муудалгые аршалдаг, уhанай нөөсэнүүдые хамгаалдаг. Тэрэнэй дүүргэдэг элүүржүүлгын болон сагай уларил таарамжатай болгодог үүргэнь тон ехэ юм.

Ой модоёо түргэнөөр ургуулан арьбадхалгын талаар Япон, ФРГ, Англи, Франци гэхэ зэргын оронуудhаа бидэнэр үшөөл гээгдэжэ ябанабди. Ой тайгаяа үргэдхэхын тулада hайн үүлтэрэй модо тариха, ой модон соогуурхи намагые хатааха, ой модоной хойноhоо харууhалгые hайжаруулха, тэрэниие ашаглаха онол аргые нарижуулха хэрэгтэй—эдэ бүгэдэ манай түрүүшын ээлжээнэй зорилгонууд болоно.

Модые отолhон газарнуудта тарилга хэхэhээ гадна, хамагай түрүүндэ хүдөө ажахыда хэрэглэхын аргагүй элhэтэй газарта — жалганууд, гүбээнүүдтэ, хадын ташалангууд болон намаглиг участогуудта модо тариха хэрэгтэй. Эндэ ой модон газарые хамгаалхаhаа гадна, байгаалиие аятай hайхан болгохо, хаягдаhан талмайнуудта нэмэлтэ олзо доход оруулха ашэ үндэhэн болгохо байна бшуу.

Ой модые аршалха, тэдэниие хоротон болон үбшэнhөө хамгаалха хүдэлмэри эмхидхэлгэ комитедтэ даалгагдана. Таригдаhандань орходоо hураггүй ехэ ой модые гал түймэрөөр усадхагдадаг районууд манайда үшөөл бии.

Мүнөө бидэнэр манайда бии байhан бүхы юумые: элдэб үүлтэрэй модонуудые; хуушарhан дээрэhээнь отолхоор болоhон ой модые; модо hуулгагдаха ёhотой талмайнуудые бултыень элирүүлхэ, бүридхэлдэ абаха; hалхинда унаhан модотой дархи газарнуудые элирүүлэн олохо ёhотойбди.

Ой тайга хадаа манай агнууриин ажахын гол бааза, hархяаг, үрэ жэмэс, hамар, мүн эмэй, мёдой болон бусад ургамалнуудай баялиг боложо үгэнэ. Имагтал ороной госфондын ойнууд соо зэрлиг үрэ жэмэстэ ургамалнууд 40 миллион шахуу гектар талмайе эзэлнэ. Эдэ бүхы баялигые хүнэй аша туhада хэрэглэхэ шухала.

Ой модоной ажахын республиканска органуудай лесовозуудай эгээн лэ үргэн дэмжэлгые, манай ой модые үнэтэйдэ сэгнэдэг бүхы хүнүүдэй туhаламжые хүлеэхэбди гэжэ бидэнэр найданабди.

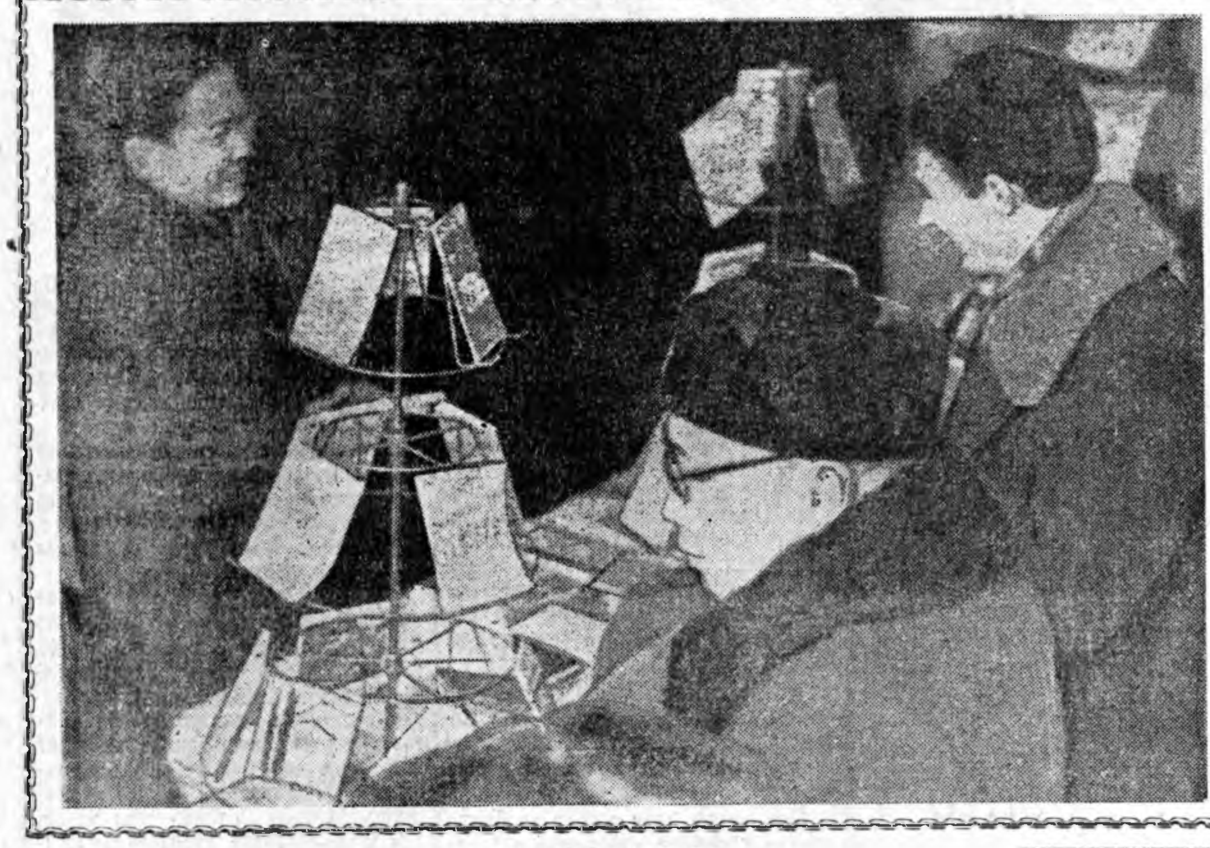

ШЭНЭ МАГАЗИН СОО ОРОХОДО...

Улаан-Үдэ хотодомнай «Тэрэнги» гэһэн гоё һайхан гаршагтай номой шэнэ магазин-салон нээлгэдэ зорюулагдаһан баяр ёһолол һаяхан болобо. Тус магазин нээлгэдэ Буряадай книготоргын директор нүхэр А. А. Балханов түрүүлэн үгэ хэлэхэдээ, энэ магазимнай гансал Буряадай номой хэблэлээр алишье хэлэн дээрэ гаргагдаһан номуудые худалдаха юм. Тиимэһээ манай уншагшадта өөһэдынгөө хэблэлээр гаргагдаһан ямаршье номуудые оложо абахадань ехэ туһатай байха гэжэ онсолон тэмдэглээ.

Нээрээшье энээнһээ урда жэлнүүдтэ өөһэдымнай хэблэлээр гаргагдаһан зарим номуудые олохонь хэсүү байгша һааб даа. Юундэб гэхэдэ, городой номой магазин бүхэндэ хэһэг хэһэгээрээ тарашанхай аад, абаһаар олдожо үгэдэггүй байгаа. Тиимэһээ иимэрхүү номой магазин нээхэ гэһэн асуудал үнинэй гарадаг һэн. Одоошье тиимэ магазинтай болоһон бидэнэр дуратай номуудаа шэлэжэ абаха аргатай болонобди. Үшөө энээнһээ гадна, уншагшад энэ магазин соо өөһэдынгөө дуратай уран зохёолшодтой, поэдүүдтэй уулзажа хөөрэлдэхэ, тэдэнэйнгээ автографуудые абаха аргатай болоно.

Магазин-салоной нээгдэһэн түрүүшын үедэ хүн зон ехэ олон байгаа. Хоёр гурбан часай турша соо худэлһэн энэ магазин-салон олон номуудые худалдаһан байна. Зарим хүнүүд үни заяанда оложо ядаһан номоо эндэһээ олоожо, тон ехээр баясажа гарана.

Иигэжэ бидэнэрые баясуулһан Буряадаймнай «Тэрэнги» һалбарбал даа.

В. ТУЛАЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: уран зохёолшод Б. Санжин, И. Калашников, С. Ангабаев гэгшэд номой шэнэ магазин соо.

БҮХЭШҮҮЛ ШАЛГАРАА

Зэдын аймагай түб—Петропавловкада жэлдээ хэдэ дахин эдиршүүлэй дунда бүхэ барилдаан болодог. Эндэ һаяхан болоһон барилдаан техникээрээ хэзээ хэзээнэйхиһээ һайханаар үнгэрөө. Петропавловкын, Дээдэ-Үшөөтэйн, Дэрэстэйн һургуулинуудай командანууд һайн бэлэдхэлтэй байһанаа харуулба.

Хоёр үдэрэй мүрысөөнэй дүн гаргахада, Петропавловкын команда нэгэдэхи һуури, Дээдэ-Үшөөтэйн—2-дохи, Дэрэстэйн 3-дахи һуури эзэлбэ.

СССР-эй спортын мастер Василий Гармаев түрүү һуури эзэлһэн командануудта грамотануудые барюулба. Иигэжэ Петропавловкын дунда һургуулиин команда энээнэй урда тээ абаһан кубогаа үлөөжэ шадаба.

А. БАДМАЕВ.

КУБЫН РЕСПУБЛИКА. Гаванын Национальна университет ороной томо һуралсалай газарнуудай нэгэн юм. Эндэ 16 мянган студент һурана. Залуу худэлмэришэд, худэлмэрилэгшэд, таряашад болон интеллигенциин үхибүүд дээдэ эрдэм шудалжа гарана. Олон студент гүрэнэй стипенди абадаг. Зураг дээрэ: физическэ факультедэй библиотекэ соо.

ТАСС-ай фотохронико.

ЮРТЭМСЭ ДЭЭРЭ ЮУН БОЛОНОБ?

Бүхы планетын талархал

Вьетнамда Америкын хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгые болюулха тухай эрилтэ хэһэн хэдэн олон миллион хүнүүдэй һанамжанууд эдэ үдэрнүүдтэ манай бүхы планетэ дээрэ илангаяа шангаар сууряатан дуулдажа байна. Гурбан түбиин арадуудай Гаванадахи түүхэтэ конференциин шиидхэбэреэр мартын 12-һоо 19 хүрэтэр вьетнам арадтай һанал нэгэдэлгын недели хаа хаанагүй үнгэргэгдэхэ байна. Ази, Африкын, Латиин Америкын түлөөлэгшэдэй уряагай халуунаар дэмжэгдэһэн тухай мэдээсэлнүүд хилын саанаһаа абтана: олониитын демонстрацинууд, митингнүүд, суглаанууд эмхидхэгдэнэ, һайн һайхан һанал бодолто хүнүүд буруушаалгын жагсаал хэнэ, «уршагта муухай дайн байлдаас» уур сухалтайгаар буруушаажа байһанаа элирхэйлэн мэдүүлһэн бэшэгүүд болон телеграммანууд доро хүнүүдтэ гар табюулха худэлмэри хэгдэнэ. Олон оронуудта энэ ниитын хүдэлөөн үнинэй эхилэнхэй, зүгөөр һанал нэгэдэлгын недели дайн байлдаанда болон зэрлиг муухай үйлэ хэрэгүүдтэ эсэргүүсэн, эб найрамдалай, дэбжэлтын түлөө үнэн сэхэ хүнүүдэй бүгэдэ ниитын тэмсэлые шангадхаха шэнэ түлхисэ боложо үгэһэн байна.

Америкын интервентнүүдые Азиин арадууд угаа ехээр шоо үзэнэ. Юуб гэхэдэ, империалистнууд шэнэ сэрэгэй туламдаанда хүргэжэ болохоор аюултай политика бэелүүдэнэ, Азида дайнай гал түймэрые аһаагаад, улам шангадхана. Эб найрамдал хамгаалха конференци һаяхан Делидэ болоо. Энэ конференци дээрэ үгэ хэлэгшэд дайн байлдаае буруушаахадаа, энэ дайн уласхоорондын асуудалнуудые шиидхэхэ арга боложо шадахагүй гэжэ мэдүүлһэн байха юм. Ниитын мэдээжэ ажал ябуулагша, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй президент-координатор Изабелла Блюм энэ конференци дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Вьетнамай Демократическа Республикада американ авиациин зэрлигээр добтолгые болюулха, эб найрамдал тухай хэлсээ хэжэ эхилхэдээ, Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтын хуулита эрхэ түлөөлэлгые мэдэрхэ тухай эрилтэ хээ.

Америкын хамааралсалгын аюулда ходоо дайрагдажа байдаг Латиин Америкын оронуудай арад зон баатарлиг вьетнам арадта угаа ехэ халуунаар талархана. Вьетнамда эб найрамдал хангахын түлөө тэмсэлэй фондодо оруулхын тула Аргентинын Патагони провинциин нефтиин олзоборилгонуудай болон бусад предприятинуудай худэлмэришэд 30.000 ажалай песо суглуулһан байна. Һанал нэгэдэлгын бүхэдэлхэйн недели үнгэргэхэтэеэ хамта, Америкын эзэрхэг түримхэй ябуулгада эсэргүү буруушаалга мэдүүлхэ олониитын митингнүүд болон демонстрацинуудые мартын 25 болон 26-да үнгэргэхэ гэжэ Аргентинын ажалшад хараалаа.

США-гай политикые Европо түбиин оронуудта бүри үргэнөөр буруушаадаг боложо байна. Француз эхэнэрнүүд өөрынгөө һайндэрые—Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр Мартын 8-ние «Эб найрамдалай вахтануудта жагсажа» тэмдэглэһэн байна. Һайндэрэй урда үдэр Франциин элдэб городуудта 600 үлүүтэй олониитын митингнүүд, суглаанууд, демонстрацинууд боложо, тэдээндэ хабаадагшад Вьетнамда эсэргүү американ эзэрхэг түримхэй ябуултые зогсоохо эрилтэ хээ. Амгалан байдал тогтоохо эрилтэ хэһэн хэдэн зуун резолюцинууд США-һаа Парижда байдаг посольстводо, мүн американ консульствонуудта эльгээгдэһэн байха юм.

Баруун Германиин правительство США-гай дээрмэдэлгын политикые дэмжэхыень ороноо уряалдаг юм. Тиимэһээ ФРГ-дэ буруушаалгын хүдэлөөн мүн лэ үргэнөөр дэлгэрнэ.

Дайн байлдаанда эсэргүү һанал бодол Холбоото Штадууд доторшье үргэнөөр гарадаг болоо. Мүнөө хэдэн зуу мянган америкынхид, зарим газетэнүүд Вьетнамдахи дайн байлдаае элитээр буруушаадаг болоо.

Американ эзэрхэг түримхэй ябуулгые манай планетын бүхы үнэн сэхэ хүнүүдтэй хамта Советскэ Союзай, социалис лагериин оронуудай арадууд уур сухалтайгаар шоо үзэнэ. Эрэлхэг зоригто вьетнамайхидтай иигэжэ бүгэдэ ниитээрээ һаналаа нэгэдэлгэ Америкын империалистнууд болон тэдэндэ туһалагшадые гэмнэһэн шиидхэбэри болоно гээшэ.

Хуушанайнгаа гуримаар

Англиин лордნуудай палатын консервативна олонхид лейбористнуудай правительствын сэрэгэй политикые шүүмжэлһэн резолюци мартын 9-нэй үдэшэ баталан абаһан байна. Мүн лэ энэ үдэшэ 36 лейборист—общинануудай палатын гэшүүд консерваторнуудай удамарша Эдвард Хит гэгшын нэрэ хухалха гэжэ шиидэһэн байгаа. Правительствын сэрэгэй политика тушаа үгэ хэлэлгын болоходо тэрэ «тааруугүй ябадал таргаа» гэжэ Хитые зэмэлһэн резолюци тэдэнэр дурадхаһан байха юм. Общинануудай палата дээрэ оборонын министр Хили гэгшын үгэ хэлэжэ байхада тэрэниие нэгэтэ бэшэ һаатуулан таһалдуулаа, иимэ ябадалынь орон дотор дээдэ тушаал даажа шадахаар бэшэ, муу абари зантай хүн гэжэ тэрэниие харуулба гээд резолюциин авторнууд Хитые зэмэлһэн байна.

Иигэжэ бэе бэеэ дайран шэмхэлсэлгэ идхалга номнол хэхэ зорилготой ябуулганууд байгаа бшуу. Юуб гэхэдэ, общинануудай палатын болзорһоо урид шэнээр һунгагдаха болоһон дээрэһээ удаадахи үдэрынь парламент тараагдаһан байна бшуу. Тиимэ болохолоороо, пэрнүүд болон депутадуудай һуулшын үгэ буляалдаан һунгагшадай дуүе бэе тээшээ татаха зорилготой идхалгын худэлмэри болоно гээшэ.

Британска буржуазна демократи хоёр партиин зүрилдэлгые хараалһан туримтай юм. Тиимэһээ һунгагшад хоёр хорото муу юумэнһээ, баташаг хоро хүргэхөөрынь шэлэхэ баатай болодог. Тиимэһээ өөһэдөө һайн программа табиһанайнгаа ашаар бэшэ, зүрилдэгшынгөө программын дутуунуудые шүүмжэлһэнэй ашаар һунгалтада илалта түйлахые зонхилхы партинуудынь оролдодог байна бшуу. Консерваторнуудай һунгалтын урда тээхи манифест «үгэ хүүр дэлгэхэгүй, ябуулга хэхэ» гэжэ гаршаглагдаһан байха юм. Энэ манифестнь 1964 оной һунгалтануудай үеынхи шэнгеэр лейбористнуудые ехээр шүүмжэлһэн, «юумын сэнгэй тогтууритай байлгые, салин хүлһэнэй дээгүүр, социальна хангалгын яһала ехэ байлгые хангахаар оронойнгоо экономикые бодотоор, үрэ ехэтэйгээр хүтэлбэрилхэбди» гэһэн угаа балар найдуулгануудые үгэһэн байна бшуу. Энэ манифестээрнь консервативна хэблэлшье һаналаа ханаагүй. Манифестын «хэдэ хэдэн гол дүримүүд» һунгагшадай һанал татахагүй, харин һэжэг түрүүлжэшье болохо гээд «Обсервер» газетэ бэшэнэ.

«Шиидхэбэри гаргахын тулада зорюулагдаһан саг» гэжэ гаршаглагдаһан лейбористнуудай манифест 1964 оной программатай жэшэбэл, гансахан лэ шэнэ пунктаар илгаатай. Ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, бүхы национальна продуктые ехэ болгохо зорилгоор салин хүлһэ дээшэлүүлхэ тухай «хэтэрмэ ехэ» эрилтэ хэхэһээ бэеэ барихыень профсоюзуудта энэ пунктнь уридшалан һануулһан байха юм. Лейборис партиин гол түшэг тулгуури болгшо профсоюзууд энэ пунктдань дурагүйгөөр хандаһан байна. Шэнжэлэгшэдэй онсолон тэмдэглэһэнэй ёһоор, энээнһээ боложо лейбористнууд депутадуудай хэдэн мандадые алдажа магад байна бшуу.

Тиигээд 17 һарын урда тээ үгэһэн хуушан найдуулгануудынь саашадаа манифест соо дабтагдана. Урда тээль үгэһэн найдуулгануудынь дүүргэлтэ болгогдонгүй үлөө гэжэ мэдээжэ. Бусад хайлуулдаг промышленностиие үйлэнэй мэдэлдэ абаха, социальна хангалгын талаар шэнэ хэмжээ ябуулгануудые бэелүүлхэ, харгы зам заһаха, гэр байра, больница, һургуули гэхэ мэтые бариха гэһэн найдуулганууд үгтэһэн байгаа бшуу.

Гадаадын политика тушаа хэлэхэ болоо һаа, консерваторнууд болон лейбористнуудай программые бэе бэеһээнь илгаха бэрхэтэй юм. Энэ политикань ёһотойл империалис шэнжэтэй гэжэ бүгэдэндэ мэдээжэ.

Ямар партиин илажа магад байһан тухай һунгалтын урда тээхи зүрилдөөнэй боложо байха үедэ газетэнүүд бэшэнэ. Лейбористнууд илаха гэжэ багсаана, юуб гэхэдэ, консерваторнууд бэлэдхэл багатайгаар, эмхи гуримгүйгөөр һунгалтые угтахаяа байнхай.

Англиин коммунистнууд материальна талаараа бэрхэтэйшэг эрхэ байдалда һунгуулиин тэмсэл хэжэ байна. Компарти 57 кандидадые дэбжүүлээ. Кандидат бүхэнэй түлөө мүнгэ оруулдаг гурим бии юм. Хэрбээ кандидадай бүхы дуунай 12,5 процентһээ үсөөниие абаад байгаа һаань, тэрэ мүнгэниинь һангай мэдэлдэ бүрин орохо ёһотой юм. Тиихэдэ агитационно компани ябуулхын тулада мүнгэ зөөри ехээр хэрэгтэй болоно.

Оршон байдал мүнөөдөө иимэ байна. Вильсон ерээдүйн парламентдэ өөрынгөө байдалые батадхахаб гэжэ тоолодог байха юм. 40—50 хүнөөр булюу байдалтай болохобди гэжэ лейборис ударидагшадай һанаашалжа байһаниинь хэр бүтэжэ үгэхэб, мэдэгдэнэгүй. Энээн тухай Англиин һунгагшад мартын 31-дэ хэлэжэ үгэхэл.

Японой ажалшад тэмсэнэ

Капиталистнуудта ажалшадай хабарай заншалта добтолго Япондо 12-дохёо үнгэргэгдэжэ байна. Энэ добтолгые толгойлдог профсоюзуудай генеральна совет (Сохио) худэлмэришэдэй салин хүлһэ ядахын сагта 12 процентээр дээшэлүүлхын түлөө тэмсэлэй үргэн программа хараалаа. Сохио энэ эрилтээ юугээр үндэһэлэн баримталнаб гэхэдэ, үнгэрэгшэ жэлдэ илангаяа эдеэ хоолой зүйлнүүдэй сэн хүндэржэ, бүхы арадай байдал муудхааха аюул тохёолдуулаа.

Тиихэдэ Японой промышленнигүүдай федераци хубилашагүй шанга хараа бодол баримталхадаа, Японой экономикодо бэрхэшээлэй тохёолдожо байһан дээрэһээ худэлмэришэдэй эрилтые капиталистнууд мүнөө дээрээ хангажа шадахагүй гэжэ баталан хэлэдэг юм. Хэтэрхэдээ энэ федераци экономическа бэрхэшээл дабалгада «туһалхыень» профсоюзуудые уряална.

Японой ажалшад иимэ үгэсэлгэ хэжэ шадахагүй байна. Юумын сан хүндэржэл байһаар. Мартын 5-һаа түмэр замаар ябалгын түлөөһэн 30 процентээр дээшэлүүлэгдээ.

Ажалшадай добтолго үргэн далайсатайгаар боложо байнхай. Капиталис уралан нарижуулгада эсэргүүсэн, өөһэдынгөө эрхые хамгаалхын түлөө ажалшадай нэгэдэмэл ябуулгын неделии мартын 10-һаа бүхы орон дотор эхилээ. Мүлжэлгын шангадажа, ажалай эрхэ байдалай муудажа байһанда эсэргүүсэн, засагаархидай зүгһөө хашалта хэһээлтэдэ дайрагдадаг профсоюзна худэлөөнэй эдэбхитэдые хамгаалха зорилготой митингнүүд, демонстрацинууд неделиин үе соо үнгэргэгдэхэ юм.

Мүнөө жэлэй хабарай добтолгын үедэ япон ажалшад экономическа уряануудһаа гадна, политическа уряануудые табилсана. Хабарай добтолгодо хабаадагшад ядерна туршалгануудые бүхы дээрэнь хорихын түлөө, оронииие ядерна зэбсэгтэй болгохо һэдэлгэһээ арсаһан уялга японой правительствын абахын түлөө тэмсэхые уряалһан уряануудые табидаг байна.

Нютагай профсоюзуудай түлөөлэгшэдэй ниитэ национальна суглаан Токиодо мартын 15-да болохоор зарлагдаа. Ажалай эрхэ байдал болон ажабайдалые һайжаруулхын түлөө эб найрамдалай, Японой аюулгүй байдалай түлөө ажалшадай үсэд шанга тэмсэл саашадаа бүри ехээр болохол.

К. БЕЛЯЕВ. (ТАСС).

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур.
1966 оной мартын 15.

ХИЛЫН ЦААНАҺАА

Тодор Живков—НРБ-гэй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ

СОФИ. (ТАСС). НРБ-гэй табадахи зарлалай Арадай Суглаанай нэгэдэхи сесси эндэ нээгдэжэ, Болгариин Арадай Республикын Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшээр Тодор Живков дахяад нэгэн дуугаар һунгагдаа.

ОАР-ай хоёрдохи табан жэлэй түсэб

КАИР. (ТАСС). «Аль-Ахрам» гэжэ газетын мартын 12-то мэдээсэһэнэй ёһоор, ОАР-ай экономическа хүгжэлтын хоёрдохи табан жэлэй гол даалгабаринууд эндэ хараалагдажа дүүргэгдэһэн байна. Хоёрдохи табан жэлдэ бодхогдохо шэнэ барилгануудта һомологдохо мүнгэ зөөриин хэмжээн 2.600 миллион египетскэ фунт байхаар ОАР-ай түсэблэлгын комисси, Совминай зүблөөн баталаа.

Һомологдохо мүнгэ зөөриие арадай ажахын тус тус һалбаринуудай хоорондо хубаарилгын үедэ промышленностиие болон гэр байра барилгые хүгжөөлгэдэ гол анхарал хандуулагдаха байна. Шэнэ табан жэлэй түсэбэй ёһоор орон дотор 350.000 квартира баригдаха юм.

Ондоо оронуудта эд бараа худалдаха асуудалнуудые, тэрэшэлэн бусад оронуудтай экономическа харилсаа хүгжөөхэ хараа замуудые шэнжэлхын тулада тусхай комисси байгуулагдаа.

США-гай шэнэ эзэрхэг ябуулга

ХАНОЙ. (ТАСС). Хариин гүрэнүүдтэй холбоо байгуулха талаар Урда Вьетнамые сүлөөлхэ национальна фронтын ЦК-гай комисси мэдүүлгэ толилжо, һаяар 20 мянган хүнһөө бүридэһэн американ сэрэгүүдые Урда Вьетнам эльгээхэ гэжэ США-гай правительствын гаргаһан шиидхэбэриие буруушаагаа.

Мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнхэй. США-гай правительствын энэ шиидхэбэри Вьетнам тушаа 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдые шэнээр, хорото муухайгаар эбдэһэн, Вьетнамай болон Индохитадай арадуудые убайгүйгөөр занаһан ябадал болоно.

Американ империализмын шэнэ эзэрхэг ябуулгые буруушаахыень, национальна бэеэ даанхай байдалай, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал хангахын түлөө вьетнам арадай хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлые дэмжэхыень бүхы дэлхэйн арадуудые, тэрэ тоодо американ арадые, национальна сүлөөрэлгын фронт уряална гээд мэдүүлгэ соо заагдана.

Вьетнам арадтай хүсэтэ ехээр һаналаа нэгэдэлгэ

ВАРШАВА. Вьетнам арадтай һанал нэгэдэлгын уласхоорондын неделиин эхилһэнтэй дашарамдуулан, ПНР-эй Профсоюзуудай Центральна Соведэй түрүүлэгшэ Игнацы Лога-Совиньский ДРВ-гэй Профсоюзуудай бүгэдэ ниитын конференциин ЦК-гай түрүүлэгшэ Хоанг Куок Вьет гэгшэдэ телеграмма эльгээжэ, американ империалистнуудай эшэгүүритэ муухай эзэрхэг ябуулгануудта эсэргүүсэн, вьетнам арадай хэжэ байһан үнэн зүб тэмсэлдэ аха дүү ёһоор талархажа байһанаа Польшын бүхы ажалшадай зүрхөө элирхэйлэн мэдүүлээ.

Тэмсэжэ байгаа вьетнам арадтай талархалгын фондодо Шэнэ Гутадахи В. И. Ленинэй нэрэмжэтэ металлургическа комбинадай профком 10 мянган злотых дамжуулан үгөө, вьетнам арадта материальна туһаламжа үзүүлхые уряалан, бүхы промышленна предприятинуудай профсоюзуудай гэшүүдтэ хандаа.

БУДАПЕШТ. Вьетнам арадтай һанал нэгэдэлгын неделиие нээлгэдэ зорюулагдаһан ехэ митинг Петефиин нэрэмжэтэ Веспремскэ театр соо болоо. Венгриин ажалшад хэдэн зуугаад митингнүүдые үнгэргэжэ, США-гай харата муухай уршагта политикые шоо үзэнэ, вьетнам патриодуудта али бүхы туһаламжа үзүүлхэ зорилгоор Венгриин Худэлмэришэнэй социалис партиин, Венгриин правительствын, Профсоюзуудай Бүхэвенгерскэ Соведэй абажа байһан хэмжээнүүдые хүсэдөөр дэмжэнэ.

ПРАГА. Урда Вьетнамда Америкын хэжэ байһан эзэрхэг түримхэй ябуулгые шоо үзэн буруушааһан митингнүүд болон суглаанууд Чехословакида болоно. Эзэрхэг түримхэйшүүлтэй эрэлхэг зоригто тэмсэл хэжэ байһан вьетнам арадай үнэн зүб хэрэгые дэмжэжэ байһан тухайгаа республикын худэлмэришэд, таряашад, интеллигенци, залуушуул мэдүүлнэ.

ПХЕНЬЯН. Аха дүү вьетнам арадта эсэргүүгээр американ империализмын хэжэ байһан эзэрхэг ябуулгануудые корей арад уур сухалтайгаар буруушаана, вьетнам арадай үнэн зүб тэмсэлыень бүри эдэбхитэйгээр дэмжэхээр хүсэд шиидэнги байһанаа элирхэйлэн мэдүүлнэ гээд «Нодон Синмун» газетэ түрүү бэшэг соогоо тэмдэглэнэ. Аха дүү вьетнам арадта Корейн Арадай-Демократическа Республика бүхы шухала туһаламжа үзүүлдэг байгаа, үзүүлнэ, саашадаашье үзүүлхэ гээд газетэ заана.

УЛААН-БААТАР. Монголой ниислэлэй олониитын түлөөлэгшэдэй ехэ митинг дээрэ Ази, Африкын арадуудтай һанал нэгэдэлгын Монголой комитедэй түрүүлэгшэ Ч. Лодойдамба үгэ хэлэхэдээ, Зүүн-Урда Азида американ империалистнуудай хэжэ байһан эзэрхэг ябуулгануудые шангаар буруушаагаа.

ДЕЛИ. «Вьетнамда амгалан байдал тогтоохо» гэһэн уряатайгаар Делидэ конференци болоо. Тэрэниие Ази, Африкын оронуудтай һанал нэгэдэлгын Бүхэиндиин ассоциаци эмхидхэһэн байгаа. Дэлхэйн шэнэ дайнай аюул тохёолдуулжа магад Вьетнамдахи дайн байлдаа үргэдхэлгые конференцидэ хабаадагшад үгэ хэлэхэдээ, мүн баталан абаһан резолюцинууд соогоо эрид шууд буруушаагаа. Вьетнамһаа Америкын сэрэгүүдые дары гаргаха, 1954 оной Женевскэ хэлсээнүүдэй ёһоор, хуби заяагаа өөһэдөө шиидхэхэ эрхэ вьетнам арадта олгохо тухай тэдэнэр эрилтэ хээ.

(ТАСС).

Индонезидэхи байдал

ЛОНДОН. (ТАСС). Министр—хуурай газарай зэбсэгтэ хүсэнүүдые командалагша генерал-лейтенант Сухарто гэгшэдэ политическэ засагые президент Сукарно дамжуулан үгөө. Сукарно Индонезиин президентын тушаалые дааһан зангаараа үлэбэ гээд Рейтер агентствын корреспондент мартын 12-то Джакартаһаа мэдээсэбэ.

Ороной аюулгүй байдалые болон амгалан тайбан байлгые хангахада шухала болохо бүхы эрхэ түлөөлэлгые хуурай газарай зэбсэгтэ хүсэнүүдые командалагша абаба гэжэ президентын нэрэһээ Сухартын гар табиһан тусхай соносхол соо хэлэгдэнэ.

Джакартада олон тоото сэрэгүүд оруулагдажа, город сооххи шухала пунктнуудые бултыень эзэлээ гээд Рейтер агентствын мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Мартын 12-то Джакартада сэрэгэй ехэ парад боложо, «Силиванги» гэжэ дивизиин, армиин стратегическэ резервын частьнууд, десантнигууд тэрээндэ хабаадаа.

Индонезиин компартиие, тэрээндэ талархадаг организацинуудые хорихо тухай тогтоол президент Сукарнын нэрэһээ Сухарто мүн лэ энэ үдэр гаргаһан байха юм.

Мүн лэ энэ үдэр орон доторхи байдалые хэлсэхын тулада сэрэгэй командованиин зүблөөн болохоор хараалагданхай гээд мэдээсэгдэнэ.

Бэлэдхэл эхилбэ

КАИР. (ТАСС). Араб оронуудай Гадаадын хэрэгүүдэй министрнүүдэй зүблөөн мартын 12-то эндэ нээгдэжэ, Йеменэй Гадаадын хэрэгүүдэй министр М. Якуба түрүүлэгшээр һуугаа. Араб оронуудай правительствануудые толгойлогшонорой болохоёо байгаа зүблөөнэй хэлсэхэ зүйлнүүдые министрнүүд бэлэдхэхэ байна.

905 самолёт буудуулан унагаагдаа

ХАНОЙ. (ТАСС). Вьетнамай информационно агентствын нэмэлтэ мэдээнэй ёһоор, ДРВ-гэй зэбсэгтэ хүсэ... Хатинь провинцида мартын 4-дэ ...рикын үшөө нэгэ самолёдые бу... унагааһан байгаа. Тиимэ болоходоо, энэ үдэр Америкын 5 са... буудуулжа унаһан байна.

Мартын 7-ной байдалаар ДРВ... газар дээрэ хамта дээрээ 905 са... буудуулан унаа.

Сагаан байшанда зүблөөн болобо

США-гай президент Л. Дж... мартын 11-дэ сенадай комисс... дай түрүүлэгшэнэртэй Сагаан ...шан соо зүблөө хээ. НАТО-гой... тиин Америкын болон США-гай ...рые хамгаалгын, гэгээрэлэй ... социальна хангалгын министр ...нерай Сайгон аяншалгатай даш... дуулагдан, Урда Вьетнамай ас...нууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Гүрэнэй секретарь Раск, тэ... орлогшо Болл, оборонын ми... Макнамара, штабуудай начальн... дай комитедэй түрүүлэгшэ ге... Уилерт, президентын тусхай ...сультант, Америкэһээ Сайгонд...дань элшэн сайд байһан генерал ...лор, түбэй тагнуулай управле... директор Рейборн болон бусад а...кан хүтэлбэрилхы ажал ябуул... зүблөөндэ хабаадалсаа.

Бэдэрэлгын худэлмэри болюулагдахань

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). Хоёр һ... урда тээ Америкын «В-52» гэжэ бардировщигой гэмтэн унахада болоһон ядерна бомбые хуурай ... дээрэ бэдэрхэ худэлмэри мартын ...до болюулагдахань гээд Ассошиэ... Пресс агентствын корреспондент ...ридһаа мэдээсэһэн байна. Энээн ...хай Испаниин кабинедэй заседа... мартын 11-дэ болоһоной һүүлээр ...формациин министр Фрага Ири... хэблэлэй түрөөлэгшэдтэ мэдүү... байгаа.

Гэбэшье далай соо хэгдэхэ ...рэлгын худэлмэри үшөө зургаа... раһаа жэл хүрэтэр болзор соо ү...жэлүүлэгдэхэ гээд США-һаа Ис... да байдаг элшэн сайд корреспон... дэ мэдээсэһэн байха юм.

Американ мэргэжэлтэдэй туха...жын ёһоор, бомбо уһан дорохи ...халай хүсэндэ туулган, ондоо т... нилээд холо ошожо болохо гэж... хайлагдана. Тиимэһээ Америкын ...лайн-сэрэгэй флодой 65-дахи о... тивна соединениин корабльнууд ...рэлгын худэлмэриие Алжирай ... шэглүүлэн хэлсэдэг бололсохо...

Афганистанай ниислэл—Кабул гоё һайхан боложол байнхай. Шабараар сохижо баригдаһан оишыхан гэрнүүдэй орондо мүнөө үеын архитектураар баригдаһан олон дабхар гэрнүүд баригдадаг болоо. Зураг дээрэ: Кабулай түбэй шэнэ байшангууд.

ТАСС-ай фотохронико.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Мүнөөдэрэй номерто:

Нэгэдэхи хуудаһанда: «Арадай үүсхэлэй булаг» гэһэн түрүү бэшэг; КПСС-эй обкомдо, БурАССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ — мүрысөөндэ түрүүлһэн малшадые шагнаха тухай; Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указууд; «Малай үбэлжэлгэ—шухала үе» гэһэн гаршаг доро Г. Орловой «Нэгэ үдэрөөр...» гэһэн корреспонденци.

Хоёрдохи хуудаһанда: «КПСС-эй XXIII съездын Директивэнүүдэй проектые зүбшэн хэлсэнэбди» гэһэн гаршаг доро материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда: «Коммунистнууд тухай хөөрөө» гэһэн гаршаг доро Г. Хар...кын «Агитатор» гэжэ корреспонденци; И. Озеровой «Автомобильна шиинэнүүдые шэнэл...» гэһэн корреспонденци; АПН шэнжэлэгшэ В. Мочало... «Дэлхэйн жандарм зэбсэгжэн...» гэһэн статья; хилын саанахи ...нинууд.

Дүрбэдэхи хуудаһанда: Шагдуровай «Баатар зориг... революционер» гэһэн корреспонденци; эрдэм наукын һо...нууд; соносхолнууд.

Редактор **Ц. О. ОЧИРО...**

Манай адрес, телефонууд

АДРЕС ОБЪЕДИНЕННОЙ РЕДАКЦИИ: гор. Улан-Удэ, улица Ленина, 35. Телефоны: редактора—23-67, зам. редактора—38-42, зам. редактора—35-84, секретариата—27..., отделов: сельскохозяйственный—47-59, 35-14, промышленный—48-89, 33-61, корректорская—35-95.

Улица ЛЕНИНА, 26. Телефоны отделов: партийной жизни—40-49, идеологический—24-74, советского строительства и быта—34-93, рабселькоров и писем—25-41, 38-30, информации—34-05 и переводов—24-74.

гор. Улан-Удэ, типография управления по печати при Совете Министров Бурятской АССР.

Н01459. Зак. № 167.